

Magazine van het Bisdom Haarlem-Amsterdam

APRIL
2026

2

SAMENKERK

SK

8

Bloemen voor
de paus

14

Het is Pasen
voor de Heer

28

Zondag Oosterse
Kerken

Magazine van het bisdom Haarlem-Amsterdam

APRIL
2026
2

SAMENKERK

Foto voorpagina: Privécollectie 'Bloemenpracht'

Colofon

SamenKerk is het magazine van het Bisdom Haarlem-Amsterdam en verschijnt zes keer per jaar. Nummer 2 van 2026 – jaargang 51. De volgende uitgave verschijnt op 4 juni 2026.

Redactie

<vacant> (hoofdredactie), Eric van Teijlingen (tijdelijk eindredactie), Chris Bond, Eugene Jongerden, Jerry Keuss (redactiesecretariaat).

Medewerkers

Mariska Adrichem, Ada Bakker, Michel Bakker, Anneke Donkers, Leo Fijen, Ingrid Henkemans, Marcel Poorthuis, Vera Schneijderberg.

Redactieadres

SamenKerk • Postbus 1053, 2001 BB Haarlem
Telefoon • 023-5112600 Fax • 023-5112629
IBAN • NL86 ABNA 0230 8523 19
E-mail • samenkerk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl
www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Abonnement

Abonnementenadministratie • 023-5112600.
Zes nummers *SamenKerk* • € 39,- per jaar
Zes nummers *SamenKerk* in het buitenland
€ 49,- per jaar

Advertenties

Redactie *SamenKerk*
samenkerk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Grafisch ontwerp

Impulsar strategy & design • www.impulsar.nl

Technische realisatie

Vanderperk Groep • www.vanderperk.nl

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming worden overgenomen. Van sommige teksten en illustraties is de herkomst niet te achterhalen; verantwoordelijken kunnen reageren via het redactieadres.

ISSN 1384-8747

Bloemen voor de paus

8

Al veertig jaren sieren onze bloemen de paasmis in Rome. Hoe gaat paus Leo XIV reageren?

De paasboodschap van onze bisschop Jan Hendriks

Paaswens

4

***SamenKerk* al 50 jaar úw bisdomblad. Neem een abonnement op *SamenKerk*. Info: samenkerk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl**

Zondag
Oosterse
Kerken

28

Wat is de achter-
grond van
Pasen?

Pastors-
portretten

32

Deken-pastoor George
Paimpillil en Syro-
Malabaars priester
vertelt over een andere
Kerk in ons land

Pasen

14

In de lange gang
van een pastorie zie
je ze wel eens hangen:
portretten van de
pastors. Geschilderd
of gefotografeerd.
Zo ook in Alkmaar.

Paaspreek

15

Waarover preekte
de H. Augustinus
met Pasen?

En verder

- 6 Kort nieuws
- 12 Kathedralen en basilieken:
het bisdom Breda
- 18 Parels uit de schattengrot
- 20 Inspiratie
- 23 Leo Fijen
- 24 Huwelijksvoorbereiding
migrantenstellen
- 26 Uit de Bijbel: de eigenheid
van Johannes
- 31 Geboekt
- 32 Uit de kunst: pastorsportretten
Alkmaar
- 34 Wat trekt jongeren naar
de Kerk?
- 36 Puzzel
- 37 De Missionaire Parochie
- 37 Agenda
- 38 Personalia

De symboliek op
een paaskaars

Paaskaars

31

Vrede zij met u

Een paaswens
in tijden van oorlog
en geweld

“Vrede zij u!” Met deze woorden begroette, bijna een jaar geleden, de nieuwe paus de vele gelovigen op het Sint-Pietersplein en wereldwijd met hem verbonden. Dat waren ook de eerste woorden die de verrezen Heer tot zijn verzamelde leerlingen had gesproken. Paus Leo XIV heeft die woorden nog talloze malen herhaald en er was helaas alle reden toe.

Jezus had op de avond vóór zijn lijden ook al gesproken over de wereld, die haat en vervolgt (Joh. 15, 18-21) en over de vrede die Hij zijn leerlingen geeft. De vrede die Hij geeft, is niet de vrede die de wereld geeft (Joh. 14, 27) en Hij voegde eraan toe dat ons hart niet verontrust of kleinmoedig moest worden.

In de tijden die wij beleven moet ik vaak aan deze woorden van Jezus denken én aan die eerste woorden van de paus op het balkon van de Sint-Pieter op 8 mei 2025. Het was alsof hij aanvoelde wat er stond te gebeuren en dat we bij dat alles niet buiten de vrede kunnen die van Jezus Christus komt.

De vrede die de Heer ons wenst, is de vrede van innerlijke harmonie: dat je jezelf kunt aanvaarden, zoals je bent, ook als je je eigen gebreken en minpunten ziet; en het is de vrede met God: dat je je met Hem hebt kunnen verzoenen, dat je de gave van de verlossing - ontvangen in het doopsel - steeds weer opnieuw wilt vernieuwen. We bewaren die vrede door steeds weer zijn vergeving te ontvangen en door aan te nemen wat ons in het leven is overkomen, ook als dat bepaald niet gemakkelijk was.

Zeker, wat je veel pijn heeft gedaan en wat je moeilijk kunt plaatsen, is niet zo gemakkelijk te aanvaarden. Dat kan een mens niet ineens en perfect. Toch is er maar één weg: iedere keer als het verdriet naar boven komt, als het pijn doet, je weer die gekwetstheid voelt, wéér opnieuw je hart en je geest proberen te buigen naar de aanvaarding, naar overgave. Het is de enige weg naar vrede.

Maar het is niet gemakkelijk. Als we dat zelf hebben meegemaakt, kunnen we ook enigszins begrijpen wat er omgaat in het hart van al die moeders, die hun zonen hebben verloren in één van de oorlogen die woeden. Dan kunnen we misschien ook een beetje begrijpen hoeveel haat en bitterheid een oorlog nalaat in de harten van talloze onschuldige burgers.

Paus Leo XIV bij zijn verkiezing: "Vrede zij u!"

Foto: Ramon Mangold

De ervaring leert ons dat de ene oorlog de andere baart. Het gekwetste rechtsgevoel laat diepe sporen na, waardoor mensen willen vergelden.

Gelukkig is dat niet altijd zo. Ik las over pastoor Pierre Al-Rahi in Zuid-Libanon, die probeerde bejaarde bewoners te helpen toen hun huis werd geraakt door een tankgranaat van het Israëlische leger. Hij werd gedood door een tweede tankgranaat. De priester heeft zijn leven gegeven. Tijdens zijn begrafenis klonken woorden van respect, niet van haat, wél van verlangen naar vrede. Ook paus Leo herdacht hem met grote waardering.

In deze wereld vol escalerend geweld, hebben we mensen nodig als deze priester. En we hebben mensen nodig, die het kwaad dat wordt gedaan niet vertalen in haat en vergelding. Die spiraal moet doorbroken worden! We kunnen 'klein' beginnen, door te bidden om kracht om te kunnen vergeven, een nieuw begin te maken, het kwaad niet met kwaad te vergelden.

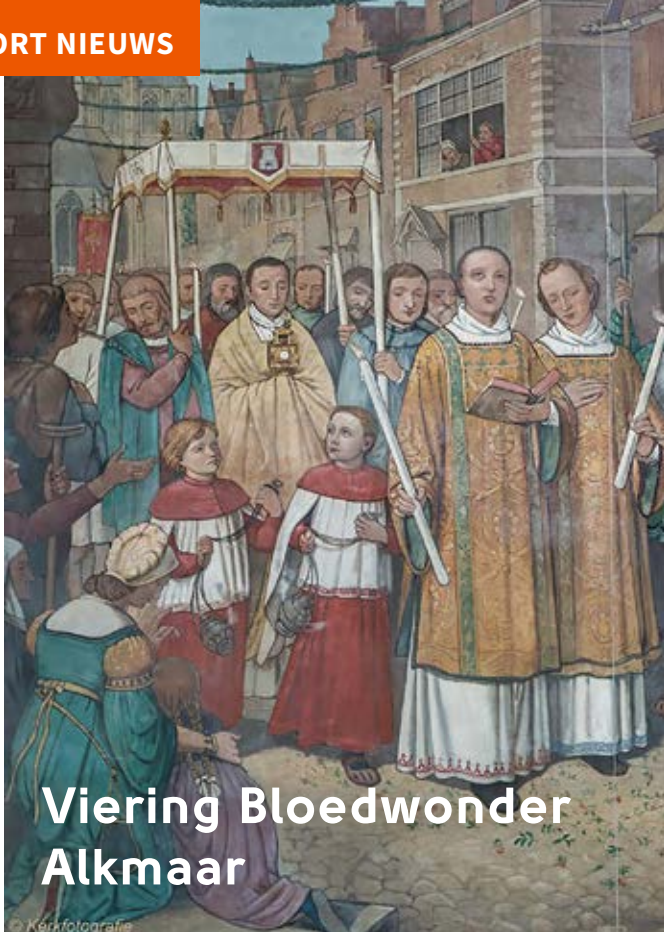
Vrede zij u! Moge de vrede die de verrezen Heer ons wenst, altijd met u zijn.

Zalig Pasen! ■

*Bisschop
Johannes Hendriks*

Kijk op Kathedraal-TV naar een gesproken versie van deze 'Wat ik u zeggen wil'.

Viering Bloedwonder Alkmaar

Iedere eerste zondag van mei herdenkt Alkmaar het Bloedwonder van 1 mei 1429. Neomist Folkert H. Mis (dat hij nooit had gebiecht dat hij als soldaat had gedood). Hij morste de geconsacreerde wijn op het kazuifel, dat in bloed was veranderd. Op zondag 3 mei 2026 wordt dit herdacht met een processie en viering. Aanvang is om 10.30 uur bij de Grote Kerk (Koorstraat 2), de plek waar het Bloedwonder zich voltrok. Na een korte gebedsdienst gaat de processie naar de Sint-Laurentiuskerk (Verdronkenoord 68) voor de H. Mis van 11.15 uur.

Synodaliteit

Bij de synodebijeenkomsten in oktober 2024 over synodaliteit zijn vijftien internationale werkgroepen aangesteld om bepaalde onderwerpen uit te diepen, zoals de opleiding van toekomstige priesters, de rol van vrouwen, liturgie en oecumene, enzovoort. Al deze commissies publiceren de komende maanden hun bevindingen en ieder rapport (met soms interessante suggesties) wordt door het Vaticaan op een website gepubliceerd.

Podcasts Titus Brandsma

Via www.kn.nl/podcast en de bekende podcastsplatforms is een driedelige podcast met Anton de Wit (*Katholiek Nieuwsblad*) en Inigo Bocken (biograaf van H. Titus) te beluisteren over het leven van de H. Titus Brandsma, zijn verrassend actuele denken en blijvende betekenis.

Dé dag voor alle vormelingen
en tieners t/m 16 jaar

Bavo dag

HA!
JONG BISDOM
HAARLEM-
AMSTERDAM

Van harte welkom op deze dag van ontmoeting, verdieping, zang, sport en spel... en veel pret!

Wanneer: zaterdag 20 juni 2026

Waar: St. Bavo kathedraal, Leidsevaart 146, Haarlem

Aanmelding: www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl/bavodag

Voor wie: alle tieners van 11-16 jaar

Bezoek kardinaal Boutros Raï

Tijdens zijn bezoek aan ons land (vanwege een kerkwijding in Enschede) bezocht de patriarch van Alexandrië van de Maronieten, kardinaal Béchara Boutros Raï, op 21 februari onze bisschop en kathedraal in Haarlem. De Maronitische Kerk gaat terug op een geloofsgemeenschap rond een Syrisch klooster aan de rivier Orontes, gesticht door de volgelingen van de vierde-eeuwse Syrische ascet en kluisenaar Sint-Maron. In ons bisdom komt deze gemeenschap tweemaal per maand voor de

H. Liturgie
bijeën in de
Titus-Brands-
makerk
(Amstelveen).

Don Boscozaal

Op zondag 1 maart jl. is in de Sint-Laurentiuskerk (Alkmaar) de nieuwe parochiezaal Don Bosco ingezegend en in gebruik genomen. De zaal (rechts van de hoofdingang van de kerk) is licht, ruim en multifunctioneel ingericht voor catechese, ontmoetingen, vergaderingen, enzovoort.

Heilig jaar Johannes van het Kruis

De karmelieten vieren tot 26 december 2026 een Heilig jaar, omdat Johannes van het Kruis in 1726 heilig verklaard is (300 jaar) en in 1926 uitgeroepen is tot kerkleraar (100 jaar). Juan de Yepes (1542 tot 1591) geldt als een van de belangrijkste mystici binnen de Kerk. Hij wilde de karmelietenorde hervormen, maar stuitte op felle weerstand. Daardoor behoort lijden tot zijn spiritualiteit, die werd gekenmerkt door het streven naar de mystieke vereniging met Jezus de Gekruisigde. Hijzelf werd op 3 december 1577 ontvoerd door geschoeide karmelieten, die hem in een donkere kerker wierpen. Later omschrijft hij die tijd als de 'donkere nacht van het geloof'. Hij voelde zich door God verlaten en zijn gebed was dor. Juist op het moment dat hij bijna ten prooi viel aan wanhoop, ervoer hij Gods aanwezigheid. Zijn liturgische feestdag is op 14 december, zijn sterfdag.

Paaswerkboek voor kinderen

Ok dit jaar heeft de RK Parochie Petrus en Paulus / Benedictus (Bergen) een paaswerkboek voor kinderen van de basisscholen samengesteld als voorbereiding op Pasen. Het boek staat vol met puzzels, raadsels, knutselwerkjes en verhalen. De parochie biedt ook de mogelijkheid om het gratis te downloaden in PDF formaat zodat het thuis of in bijvoorbeeld een catechesegroepje kan worden gebruikt.

40 jaar

Nederlandse bloemen voor de paus

“Bedankt voor die bloemen” is sinds veertig jaar een begrip in heel Nederland. Met deze woorden bedankte paus Johannes Paulus II ons land voor de bloemversiering op het Sint-Pietersplein bij de paasviering. In het Nederlands wenste hij ons ieder jaar weer een Zalig Pasen en bedankte daarbij voor de bloemenpracht rondom het altaar en op het balkon. Na paus Benedictus XVI en paus Franciscus is het deze komende Pasen voor Leo XIV de eerste keer als paus dat hij de Nederlandse bloemen zal zien en beleven met Pasen op het Sint-Pietersplein. Wat gaat hij zeggen over onze bloemen?

Z

odra de Veertigdagentijd begonnen is, wordt in en rond het Vaticaan steeds meer gesproken over ‘de bloemen’. Bisschoppen en kardinalen, medewerkers, iedereen verheugt zich op de komst van de tulpen, azalea’s, narcissen, rozen, gerbera’s en andere bloemen uit Nederland. Ondanks alle onzekerheden in de wereld of in Vaticaanstad, is er elk jaar in ieder geval één zekerheid – zo wordt er wel eens gezegd in het hart van de Wereldkerk in Rome: dat ieder jaar op Witte Donderdag de vrachtauto uit Nederland het Sint-Pietersplein oprijdt met de bloemen voor Pasen. Hoe is deze traditie ontstaan?

1985

In mei 1985 bracht paus Johannes Paulus II een vijfdaags bezoek aan ons land. Voor de verschillende vieringen, ontmoetingen en evenementen namen Nederlandse bloemisten onder leiding van de broers Nic en Charles van der Voort uit Leiden het initiatief om tijdens dit bezoek van de Heilige Vader aan ons

Foto: Osservatore Romano (Vatican Media)

land alle bloemversieringen voor hun rekening te nemen. Nog tijdens dat bezoek, terwijl de paus in Nederland zijn rondgang deed, werd hen gevraagd of ze in november van datzelfde jaar bij gelegenheid van de zaligverklaring van pater karmeliet Titus Brandsma in Rome de versiering van de Sint-Pietersbasiliek met bloemen uit Nederland wilde verzorgen. En zo geschiedde. En daar, onder de koepel van Michelangelo, werd toen beklonken dat de Nederlanders met Pasen in het daaropvolgende jaar, op 30 maart 1986, het bloemenspektakel nog eens mochten herhalen. En de rest is geschiedenis!

Bloemenpracht

Nu veertig jaar later staat deze bloemversiering door Nederlandse bloemisten symbool voor de goede band tussen het Vaticaan en Nederland. Ieder jaar weer veranderen grote hoeveelheden Nederlandse bloemen het plein in een enorm kleurrijk schouwspel. Ieder jaar weer zijn – onder de bezielende leiding en inspiratie van hoofdarrangeur Piet van der Burg (81) – bloembollen- en snijbloemkwekers en allerhande telersgroepen maandenlang bezig om de Nederlandse bloemenpracht in het Vaticaan te realiseren. Diverse partijen uit de sierteeltsector dragen bij aan het welslagen van het project met hun producten en diensten. Van der Burg: “Het begint met wat de kwekers aan bloemen en bloembollen aanbieden. Sommigen dragen al jaren bij met hun producten en anderen hebben bijvoorbeeld een nieuwe bloemensoort, die ze gekweekt hebben en graag aan de wereld tonen. Dan maak ik van het geheel een opzet voor het arrangement op het plein. Ver-

Terugblik pausbezoek 1985

In mei 2025 was het veertig jaar geleden dat paus Johannes Paulus II. Met enkele directbetrokkenen blikte SamenKerk terug op het pausbezoek aan Nederland.

volgens wordt in overleg met het Vaticaan het definitieve arrangement vastgesteld. Dat gaat in heel goed overleg.” Het is de Nederlandse Stichting Bloemenpracht die sinds een aantal jaren de financiële ondersteuning van verschillende sponsors in goede banen leidt, en alle betrokken partijen – van kwekers tot sponsors, van de Friezenkerk (de kerk voor de Nederlandse gemeenschap en pelgrims in Rome nabij het Vaticaan) tot de vrijwilligers, die het in Rome allemaal gestalte geven – bij elkaar brengt, zodat alle bollen en bloemen tijdig in volle bloei met Pasen op het Sint-Pietersplein staan te schitteren.

Op weg naar Rome

Van der Burg: “Het laden van de vrachtauto's is een heel karwei omdat sommige bloemen koud en andere warm gehouden moeten worden. Het is een speciale vracht-

auto met compartimenten met koude of warme lucht.” Het is transportbedrijf Van der Slot uit Noordwijkerhout dat vanaf het allereerste begin in 1986 bij deze bloementraditie met Pasen is betrokken en ervoor zorgt dat alle bloemen en andere materialen hun plaats van bestemming in het Vaticaan op tijd bereiken. Alex van der Slot reed in 1986 de eerste vrachtwagen het plein op; hij zal ook dit jaar weer aan het stuur zitten.

Het is inmiddels ook een goede traditie geworden dat de bloemen voor hun vertrek op de dinsdag in de Goede Week door bisschop Hans van den Hende van Rotterdam worden gezegend bij het bloemenpark 'Keukenhof' in Lisse. Na deze zegening vertrekt de vrachtwagen linea recta naar Rome, zodat daar op het Sint-Pietersplein een kleine Keukenhof kan worden ingericht.

Ieder jaar een klein Keukenhof op het Sint-Pietersplein

Annemieke Ruigrok is sinds 2022 onze ambassadeur bij de Heilige Stoel. Op 1 mei neemt ze afscheid van Rome.

“Met de bloemen met Pasen maken we Nederland enorm zichtbaar in Rome. En niet alleen in Rome, over de hele wereld omdat deze paasmis via de televisie en het internet over de hele wereld wordt uitgezonden. De mensen hier in Rome en Vaticaanstad waarderen dit bloemencadeau zeer. Ik word er veel over aangesproken. Andere diplomaten feliciteren mij ermee – en dus ons allemaal, dat wij het plein weer zo mooi hebben versierd. Op paasmorgen is het mij een eer om de delegatie van bloemkwekers, arrangeurs en vrijwilligers uit Nederland te begeleiden. Vorig jaar zal ik niet snel vergeten. Paus Franciscus kwam tussen de Nederlandse narcissen naar boven rijden. Dat was de dag vóór zijn overlijden. Een gezantschap bij het kleinste staatje ter wereld is voor Nederland van belang; 184 van de 193 bij de Verenigde Naties aangesloten landen hebben een vertegenwoordiging bij

de Heilige Stoel. De paus is staats-
hoofd én kerkelijk leider van 1,4
miljard mensen over de hele wereld.
De Heilige Stoel heeft geen economische of militaire belangen en zet zich in voor het algemene goed van de mensen. Op dit terrein onderhouden we goede relaties. Daarnaast heeft de Kerk een netwerk over de hele wereld en dus is het hier een goede informatiepost voor diplomaten.

Ik zal mijn diplomatieke gesprekken met het Vaticaan zeker missen. Ik vond het altijd opvallend dat ze ontzettend goed geïnformeerd waren en inhoudelijk uitstekend op de hoogte van de onderwerpen als mensen- of vrouwenrechten e.d. Ook al hebben de Heilige Stoel en Nederland andere gedachten over huwelijk of euthanasie, het gesprek was altijd goed, open en inhoudelijk.”

Mooiste creaties

Ieder jaar weer siert het bloemdecor ruim 170 vierkante meter van het Sint-Pietersplein met tientallen arrangementen rondom het altaar waaraan de paus de paasmis viert, op de trappen richting de Sint-Pieterskerk en op het balkon, vanwaar altijd een nieuwe paus bekendgemaakt wordt en telkens weer de kerst- en paaszegens *Urbi et Orbi* wordt uitgesproken.

Hiermee laten Nederland en de Nederlandse sierteeltsector zich aan de wereld zien. Het geheel is iedere keer weer een samenspel van kleuren, die allemaal een eigen betekenis hebben, als ook de bloemen zelf. Zo staat een roos, bijvoorbeeld, voor schoonheid en goddelijke liefde. De kleur blauw staat voor vertrouwen, wijsheid en vrede; groen voor nieuw leven en harmonie; geel voor vreugde en hoop; rood voor kracht, passie en liefde; en wit... voor de vrede! Alle bloemen samen weerspiegelen natuurlijk de pracht van de schepping en – vanwege de lente – nieuw leven. Het hele bloemenarrangement vormt een symbolische groet van Nederland aan de paus – en daarmee aan de Kerk én de wereld – met een krachtige boodschap van eenheid en vrede, van liefde, hoop en vertrouwen in de toekomst.

De wereld over

En zo gaat Nederland door deze bloemen ieder jaar weer met Pasen de gehele wereld over. Een traditie die ons allemaal vult met de nodige trots, maar waar we vooral ook buitengewoon dankbaar voor mogen zijn. Dat ons deze gelegenheid wordt geboden, wat ontzettend bijzonder is (niet alleen in schoonheid en pracht, maar zeker ook in onderlinge saamhorigheid). De paasmis met aansluitend om twaalf uur de zegen *Urbi et Orbi* (= aan de Stad en aan de Wereld) wordt ieder jaar door het Vaticaan en omroepen over de hele wereld rechtstreeks uitgezonden; televisie- en radiojournaals besteden er aandacht aan. De beelden van het Sint-Pietersplein en de bloemen uit Nederland worden ieder jaar weer door miljoenen en miljoenen mensen bekeken. De laatste jaren ook steeds meer online, via het internet.

Vaticaanse tuinen

Sinds 1992 is Augusto Minosse als een van de tuinmannen van Vaticaanstad bij de Nederlandse bloemen betrokken. “Het is onze taak om onze Nederlandse collega's te ondersteunen. Zodra de vrachtwagen arriveert, helpen wij mee zodat de bloemen in tiptop

conditie op paaszaterdag naar het plein kunnen. De samenwerking is meer dan goed. We kennen elkaar al zo lang.” Wat gebeurt er met de bloemen en bloembollen na afloop? “We proberen ze zo veel mogelijk te herplanten in de tuinen achter de Sint-Pieterskerk. Zo planten we de tulpen- en narcissenbollen in het bosrijke gedeelte, de azalea's staan nabij de Lourdesgrot en op andere plekken bloeien tulpen uit Nederland. Maar omdat het hier warmer is dan in Nederland genieten wij in februari al van deze bloemen”, aldus Minosse.

Unieke traditie

‘Bloemen voor de paus’ is een traditie geworden. In Nederland én in Vaticaanstad. Van der Burg: “Het is heel bijzonder dit te mogen doen. Allereerst vanuit mijn katholieke geloof. Om dit voor de paus te mogen doen, bijzonder! Daarnaast is het een unieke opdracht. Ik mag als enige in de wereld leidinggeven aan dit project en aan een groep enthousiaste mensen van kwekers en vrijwilligers, die zich hiervoor inzetten. De vrijdag en zaterdag vóór Pasen zijn we met een heel team, waaronder mijn eigen gezin en andere bloemisten. Het zijn allemaal bevlogen vakmensen met liefde voor bloemen.”

Pasen 2026

Gaan we van dit jubileum iets terugzien op Eerste Paasdag? Van der Burg: “Zeker. Dit jaar is het dus het veertigste jaar. Dat is al bijzonder. Een tipje van de

**Dit voor de paus
te mogen doen,
bijzonder!**

sluier: de kleuren van onze vlag rood, wit en blauw zijn heel bescheiden in het arrangement verwerkt, als bedankje aan de paus dat we al veertig jaar op Eerste Paasdag de bloemversiering mogen verzorgen. Verder wil ik zeggen dat bloemen mensen en landen met elkaar verbinden. Of mensen nou gelovig zijn of niet, bloemen spreken altijd iedereen aan. Hopelijk mogen de bloemen ook bijdragen aan meer vrede in de wereld, want net als muziek spreken bloemen alle talen of zoals de Italianen zelf zeggen: *i fiori parlano tutte le lingue.*”

Paus Leo XIV

Zou paus Leo XIV benieuwd zijn naar de bloemversieringen met Pasen 2026. Desgevraagd laat hij aan *SamenKerk* weten: “zijn diepe dankbaarheid uit te spreken voor de vrijgevigheid van de Nederlandse bloemenkwekers en anderen, die al veertig jaar lang bloemen schenken voor de viering van Pasen in

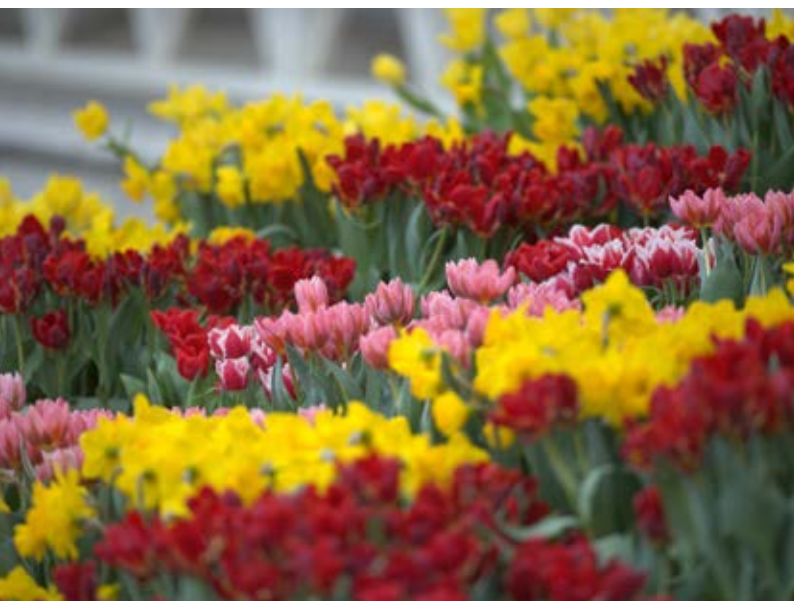
het Vaticaan. Dit jarenlange gebaar is niet alleen een teken van de goedheid van de schenkers, maar ook van de schoonheid en vreugde, die hun volle vervulling vinden in de verrijzenis van Christus uit de dood. De Paus vertrouwt erop dat de bloemenpracht van dit jaar wederom geestelijk verheffend zal zijn en de vele gelovigen en pelgrims die op het Sint-Pietersplein aanwezig zijn, zal helpen met nog meer diepgang deel te nemen aan de paasvieringen. De Heilige Vader wenst allen die bij dit prijzenswaardige initiatief betrokken zijn van harte de vreugde en vrede van de Verrezen Heer”, aldus een persoonlijke reactie aan de redactie van *SamenKerk*.

Onze paus zal Eerste Paasdag vast en zeker genieten van de bloemen bij de hoogmis van Pasen. ■

Sander Evers

Eric van Teijlingen

Sander Evers is de Romeinse coördinator van ‘Bloemenpracht’ en Eric van Teijlingen is kanunnik van de St.-Pietersbasiliek.

H

et is pas zes weken geleden dat op maandag 16 februari de grote carnavals-optocht met

Prins Driekus d'n Tweeje door 'Ut Kielegat' trok. Kortom, we trekken naar het zuiden, naar het bisdom Breda, dat West-Brabant en Zeeland omvat. Bezoekers van Breda zien de Grote of Onze Lieve Vrouwekerk vaak aan voor de kathedraal. Maar dat is zij niet en ook nooit geweest. Deze kerk is al ruim 380 jaar in protestantse handen. De stad Breda hoorde tot aan de bisschoppelijke herindeling in de Lage Landen van 1559 bij het bisdom Luik en daarna tot 1801 bij het bisdom Antwerpen. Breda werd vervolgens een apostolisch vicariaat en is pas sinds het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie in 1853 een bisdom.

Sint-Antoniuskathedraal

In 1853 werd de toen zestien jaar oude St.-Antoniuskerk de kathedraal van het nieuwe bisdom. Deze kerk werd in 1836-1837 gebouwd 'onder het oppertoezicht van 's Rijks Waterstaat'. De bouw werd grotendeels betaald door de Staat en ingenieurs van 's Rijks Waterstaat hielden toezicht. Het is een prachtig voorbeeld van een zogenoemde waterstaatskerk, gebouwd in neoclassicistische stijl, kenmerkend voor veel kerken in die periode. Het kerkgebouw functioneerde van 1853 tot 1876 als kathedraal en kreeg in 2001 deze functie weer terug. Tussendoor fungeerden twee andere, inmiddels afgebroken, kerken als kathedraal.

Omdat de kerk geheel is ingebouwd in de smalle St.-Janstraat in het centrum van de stad, trekt alleen de voorgevel met toren de aandacht. Boven de toegangsdeuren zien we een klassiek allegorisch beeld van een vrouwenfiguur, die 'het geloof' uitbeeldt. Het fronton onder de

Toren van de H.-Willibrordusbasiliek, Hulst

Nederland telt zeven bisdommen, acht kathedralen en 27 basilieken. Hugo Kolstee bezocht ze allemaal. Hij publiceerde er een boekje over, getiteld 'Alle kathedralen en basilieken van Nederland'. Speciaal voor *SamenKerk* beschrijft hij een aantal van deze kerkgebouwen in alle bisdommen van ons land. Dit keer bezoeken we de St.-Antoniuskathedraal in Breda en de H.-Willibrordusbasiliek in Hulst.

klokkentoren lijkt op dat van een Griekse tempel en de lantaarn, het bovenste open koepeltje op de toren, lijkt op een Romeins tempeltje. De mooie ruime kerk is een driebeukige hallenkerk met gestucte, lichtblauw geverfde tongewelven. Korinthische zuilen scheiden het middenschip van de zijbeuken. Het rijk bewerkte hoofdaltaar en beide zijaltaren dateren van rond 1900 en zijn uit Antwerpen afkomstig. De kruiswegstaties zijn betrekkelijk kleine, met gewelfd glas bedekte medaillons uit caensteen (kalksteen afkomstig uit Normandië - red.), afkomstig uit het voormalige klooster van de Franciscanessen te Roosendaal. De kerkpatroon Antonius van Padua (1195-1231) heeft natuurlijk ook zijn

plaats in het interieur, onder andere in het pronkstuk van de kathedraal, de rijk gebeeldhouwde preekstoel. Onder de kuip staat een beelden-groep, die het leven, de wonderen en de dood van de H. Antonius uitbeeldt. We zien ook de ezel, die in aanbidding voor de H. Hostie neerknielt in plaats van zich te goed te doen aan hooi. Deze kansel, in 1868 gemaakt in Turnhout (België), geeft iets levendig warm aan het interieur evenals de beide grote kroonluchters in het middenschip.

St.-Willibrordusbasiliek

De St.-Willibrordusbasiliek in Hulst (Zeeuws-Vlaanderen) is een van de drie basilieken in het bisdom Breda (andere twee in Oosterhout en Oudenbosch - red.). Deze basiliek

werd in 2009 na een verkiezingswedstrijd tot 'Mooiste Kerk van Nederland' gekozen door de deskundige vakjury van het NCRV-programma 'Plaza'. De gotische basiliek oogt als een Franse kathedraal en staat in het hart van de oude vestingstad. De zestig meter hoge toren is van kilometers ver zichtbaar en beheerst het silhouet van Hulst. Een bezoek aan deze meest Vlaamse stad van Nederland op dertig kilometer van Antwerpen, met zijn bourgondische sfeer en prachtige basiliek, is bijzonder aan te bevelen. De basiliek werd gebouwd door befaamde Vlaamse bouwmeesters. Het koor is gebouwd in 1462 door o.a. Everard Spoorwater, de grote Antwerpse bouwmeester die ook aan de Sint-Bavo in Haarlem werkte. De kruisvorm met een achtkante toren centraal in de kerk, is typisch Vlaams. De zware onderbouw van de middentoren die de doorkijk vanuit het hoge schip naar het koor enigszins belemmert, geeft daarvoor het lichte koor iets mystieks. De wonderlijke betonnen spits die na de oorlog op de toren werd geplaatst is de blikvanger van de kerk. Architect Jan Brouwer (1916-1976) had uit veertig inzendingen de prijsvraag voor een nieuwe torenspits gewonnen. Vier gestileerde

engelen met steil omhoog staande vleugels, dragen ruggelings het hoge torenkruis. Zij worden omringd door acht vrijstaande pylonen waarbinnen de 36 klokken van het carillon hangen. De bevolking van Hulst was destijds verbijsterd en teleurgesteld over deze moderne betonnen toren op de middeleeuwse kerk. De pylonen deed critici aan frietvorkjes of stemvorken denken. Velen hadden een meer traditionele toren verwacht, zoals die op de oude Sint-Bavo in Haarlem. De kerk was in 1645 in protestantse handen gekomen. Er werd een scheidingsmuur gebouwd tussen schip en koor; het koor werd niet gebruikt. Maar na herhaalde verzoeken van de katholieken aan keizer Napoleon, kregen (kochten) zij in 1807 het koorgedeelte met al zijn kapellen terug. Op zondag gingen gelijktijdig de weinige hervormden het ruime schip en de vele katho-

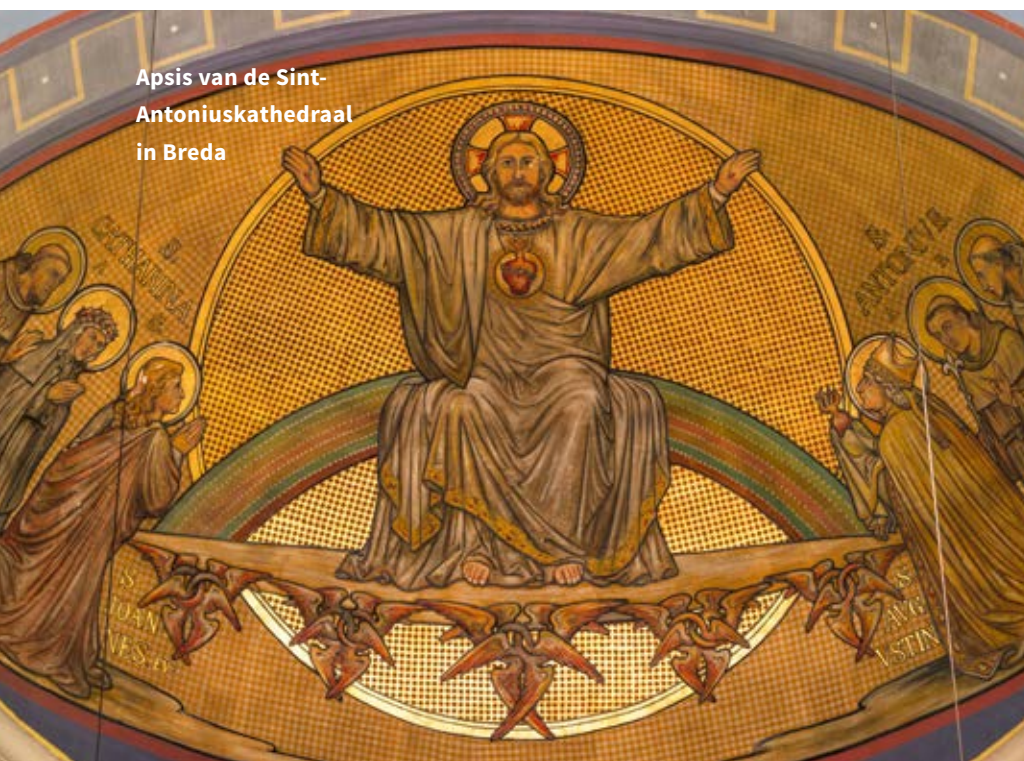
Breda is pas sinds het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie in 1853 een bisdom

Sint-Antoniuskathedraal, Breda

liken het koorgedeelte in. Dit duurde 122 jaar, tot 1929, toen verkochten de hervormden ook het schip en was de gehele kerk weer katholiek. Bij gelegenheid van de voltooiing van de restauratie in 1935 werd de Willibrorduskerk als monument van historische betekenis door paus Pius XI tot basiliek verheven, de vijfde basiliek in Nederland. Een van de allermooiste kunstwerken in de basiliek is de piëta in een van de koorkapellen. Van deze piëta is de herkomst onbekend, maar het zou zomaar van Michelangelo kunnen zijn. De overeenkomsten in meerdere details zijn opvallend. Volgens liefhebbers is deze piëta de mooiste na die van Michelangelo in de Sint-Pietersbasiliek in Rome. Behalve zeer oude grafzerken, schilderijen en een prachtig Vlaams orgel, bevindt zich een rijk gesneden neobarokke houten preekstoel met Christusbeeld uit 1838 in de kerk. Tegen de noordwand staat, achter vele brandende kaarsjes, een typisch Vlaamse staakmadonna (een Mariabeeld waarvan alleen handen en hoofd zijn uitgewerkt en het geheel wordt aangekleed - red.). Ook het bekijken en bezoeken waard. ■

Hugo Kolstee

Apsis van de Sint-Antoniuskathedraal in Breda

Het is Pasen voor de Heer

Ons (christelijke) Pasen kent zijn oorsprong in het joodse Pesach. Ook qua woord. Maar het heeft in de loop van de tijd ook wat heidense elementen overgenomen, zoals paaseieren en de paashaas. Met het joodse Pesach wordt de uittocht uit Egypte herdacht en daarmee de bevrijding van de joden van de slavernij. In het Bijbelboek Exodus hoofdstuk 14 staat de exodus over de droge bodem van de zee beschreven. Het is een van de Schriftlezingen in de paaswake.

Pesach begint met de sederavond, de avond van 14 Nissan, en duurt zeven of acht dagen. ('14 Nissan' is volgens de joodse maankalender en verschilt dus per jaar.) Het feest gaat traditioneel gepaard met het slachten van een lam, het eten van ongezuurd brood en het drinken van wijn. In de evangeliën worden de laatste aardse momenten van Jezus verbonden met Pesach. Gaandeweg richtten christenen zich bij Pasen steeds meer op het belang van de verrijzenis van Jezus. Tijdens het Concilie van Nicea (325) werd besloten de connectie tussen Pesach en Pasen meer los te laten. Er werd beslist dat Pasen (als feest van de verrijzenis van de Heer) altijd op de zondag gevierd wordt na de eerste volle maan van de lente (na 21 maart dus). Om die reden varieert Pasen tussen 22 maart en 25 april en hebben we soms een 'vroeg' en soms een 'late' Pasen. Vanwege een latere kalenderverandering (onder paus Gregorius XIII in 1582, die in de Orthodoxe Kerken niet werd gevolgd) is er tussen West en Oost nog steeds een paasdatumverschil. Op oecumenisch vlak wil het Vaticaan al jaren de paasdatum gelijktrekken.

Paaseieren

Pasen zonder (chocolade)eieren zal niet gaan. We weten niet beter. Mogelijk stamt de traditie af van de heidense overtuiging, dat eieren symbool stonden voor de vruchtbaarheid en de geboorte van de lente. Germanen hingen eieren in heilige bomen om de komst van de lente te vieren. Anderen wijzen op de Vastentijd voorafgaand aan Pasen. In die weken was het voor christenen verboden om vlees en zuivel te eten en door velen werden eieren ook als zuivelproduct beschouwd.

Omdat kippen niet stopten met broeden, had men aan het einde van de Vastentijd zo'n overschot, dat het al snel traditie werd om met het begin van Pasen hardgekookte eieren te eten.

Paashaas

De paashaas ontstond onder Duitse protestanten, die hun kinderen niet het genot van de

paaseieren wilden onthouden. Zo kwamen zij op het idee om de paashaas eieren op paaszon­dag voor hen te laten verstoppen. De haas is al sinds de oudheid een vruchtbaarheidssymbool voor het begin van de lente. ■

Het werd al snel traditie om met het begin van Pasen hardgekookte eieren te eten

Week Nederlandse Missionaris
Pinksteractie 16 t/m 25 mei 2026

**Ieder mens
telt mee.
help & doneer!**

Wij steunen missionarissen
en missionair werkers.
NL30 RABO 0171 2111 11

**Geloven
in de ander.**

scan en doneer

week
nederlandse
missionaris

Worden wat je ontvangt

Paaspreken van H. Augustinus

Pasen is bij uitstek het feest waarop mensen gedoopt worden. Zo ook in de stad Hippo in Noord-Afrika toen de H. Augustinus (354-430) er de bisschop was. De kerkvader richtte zich in zijn preken daarom heel specifiek tot de pasgedoopten van de paasnacht. Zij werden aangespoord om vanuit de eucharistie, die ze na hun doop hadden ontvangen, werkelijk te leven als ledematen van het Lichaam van Christus, de Kerk. Het ging Augustinus om de binnenkant van de Kerk, waarin eenheid en liefde belangrijk is. Een nog steeds actuele boodschap, helemaal nu we met Leo XIV een augustijn als paus hebben.

D

e christelijke initiatie was in de dagen van Augustinus een proces, waarin mensen langzaam ingewijd werden in de sacramenten. Het christendom onderscheidde zich van de omringende mysteriegodsdiens-ten, omdat het hier om

een geheel nieuw leven ging in Christus, een echte ommekeer en bekering. In Hippo lieten zich voor de grote vastentijd, die aan Pasen voorafging, naar schatting honderden inschrijven. In de paasnacht ontvingen zij de drie sacramenten van doopsel, vormsel en altaar. Over de eucharistie kregen ze geen uitleg vooraf. Ze kregen die pas na het ontvangen van het sacrament. Dat hield verband met de tucht van de geheimhouding (*disciplina arcani*), die juist rond 400 hoogtij vierde. Dit hield in dat na de preek en voor het aanbren- gen van de offergave, iedereen wegge- stuurd werd, die niet gedoopt was.

Worden wat je ontvangt

In de vijf paaspreken die ik nader heb bestudeerd, legt Augustinus een nauwe samenhang tussen de thema's 'liefde' en 'Lichaam van Christus'. In een van die preken (nummer 227) doet Augustinus een oproep om het Lichaam en Bloed van Christus goed te ontvangen, zodat de toehoorders worden wat ze ontvangen. Het vormt een kernachtige samenvatting van deze preken. Ze waren gericht tot degenen die tijdens de paaswake waren gedoopt, de chrismaalving hadden ontvangen en voor het eerst het Lichaam en Bloed van Christus deelachtig werden, als onderdeel van hun initiatie in het christelijk geloof. Op paaszondag kregen zij vervolgens onderricht over het sacrament van de tafel van de Heer, vlak voor het moment dat ze opnieuw de communie ontvingen.

Augustinus blijkt zich in zijn vijf paaspreken te laten inspireren door de eerste brief aan de Korintiërs, waarin Paulus het over de Kerk heeft als het Lichaam van Christus en over onderlinge liefde als antwoord op de verdeeldheid binnen de gemeenschap. Augustinus gebruikt niet alleen citaten uit deze Korintiërsbrief, maar neemt het volledige gedachtegoed van 1 Korintiërs over, met name de thema's 'liefde' en 'Lichaam van Christus', die hij in deze preken met elkaar verbindt. Aan de pasgedoopten legt de kerkvader uit dat het geheiligde brood en de geheiligde wijn symbool staan voor henzelf als ledematen van Christus' Lichaam.

Augustinus benadrukt dat eenheid, voortkomend uit onderlinge liefde, essentieel is om deze sacramenten waardig te ontvangen. Binnen de literatuur na het Tweede Vaticaans Concilie wordt, op basis van Augustinus' geschriften, de liefde zelfs beschouwd als de sleutel om te behoren tot de Kerk als Lichaam van Christus, zonder dat dit noodzakelijkerwijs gekoppeld is aan het deel uitmaken van de zichtbare Kerk.

Deze gedachtegang, dat liefde de enige voorwaarde zou zijn om deel uit te maken van de Kerk, zou kunnen leiden tot de overtuiging dat de initiatiesacramenten niet langer relevant zijn. Het is echter de vraag of Augustinus dit voor ogen had. Wel maakt hij in zijn

Afgelopen oktober is diaken Eugène Brussee (werkzaam in Akersloot, de Egmond, Heiloo en Limmen) gepromoveerd op de verhouding tussen liefde en eucharistie in vijf paaspreken van de H. Augustinus.

vijf paaspreken duidelijk dat, in lijn met Paulus in 1 Korintiërs 13 ('t Hooglied van de liefde), de liefde allesbepalend is voor de vraag of men werkelijk tot Christus behoort. Bovendien stelt Augustinus dat de liefde voor vijanden erop gericht is hen tot broeders te maken, waardoor de liefde ook een middel is om mensen te verbinden met de Kerk als Lichaam van Christus. Hiermee relateert hij weliswaar de uiterlijke, sacramentele deelname aan de Kerk, maar hij doet deze niet teniet.

Liefde als Geestesgaven

Behalve een opdracht is liefde volgens de kerkvader echter ook een genade. In preek 227 legt hij uit dat liefde een gave is van de Heilige Geest. Hiermee volgt hij Paulus na, die in Romeinen 5:5 stelt dat Gods liefde in ons hart is uitgestort door de Heilige Geest, die ons is gegeven. Volgens Augustinus is deze Geest werkzaam in het doopsel, de chrismaalving en het ontvangen van het sacrament van de tafel van de Heer. Daarmee is liefde niet alleen een voorwaarde voor het waardig ontvangen van de sacramenten, maar ook een gevolg ervan.

Liefde en vrede

In zijn vijf paaspreken gebruikt Augustinus liturgische teksten en handelingen om zijn boodschap over de Kerk als lichaam te versterken. Zo legt hij het *sursum corda* (= richt uw hart omhoog) - uit het begin van het eucharistisch gebed - uit als het hart dat zich tot Christus richt als het Hoofd van het Lichaam van Christus. En bij de vredeskus roept hij op om niet alleen je lippen te doen uitgaan naar de ander maar ook je hart. Augustinus spreekt in

zijn preken over de heiliging van brood en wijn waardoor ze Lichaam en Bloed van Christus worden. Hij benadrukt echter dat de geheiligde gaven van brood en wijn verwijzen naar de pasgedoopten zelf, mits zij in liefde en vrede met elkaar leven. Pas als ze beantwoorden aan hetgeen ze ontvangen, wordt het sacrament ook vruchtbaar. Augustinus relateert dus de uiterlijke, zichtbare en sacramentele Kerk ten opzichte van de Kerk die heilig is en die bestaat uit mensen die werkelijk liefhebben en daardoor tot eenheid komen met Christus en met elkaar. Dat alles blijft een belangrijke boodschap voor ons vandaag. Om ons niet blind te staren op de buitenkant van de Kerk, maar ons vooral te richten op de binnenkant ervan. ■

Eugène Brussee

In de paaspreken legt Augustinus een nauwe samenhang tussen de thema's 'liefde' en 'Lichaam van Christus'

D

e liturgische vernieuwing in 1970, dus na het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965), wilde de gelovigen tot een meer actieve deelname brengen. Tegenstanders van nu werpen tegen dat de liturgie een mysterie is, dat niet

hoeft te worden begrepen. Hier worden echter twee zaken door elkaar gehaald: er is een niet-begrijpen vanwege gebrek aan informatie en religieuze vorming en vanwege onverstaaenbaarheid van de gebeden, wat op zich geen bijdrage levert tot een krachtig religieus leven. Maar er is ook een niet-begrijpen als een erkenning van het ondoorgrondelijk geheim van God, dat juist wél vorming veronderstelt, maar tevens de erkenning dat de menselijke rede uiteindelijk tekort schiet. Die twee moeten niet worden verward!

Als we nu het oude missaal van vóór de herziening ter hand nemen - wat ik met veel eerbied doe, want het heeft aan mijn vader toebehoord - dan zien we hoe diepzinnige adviezen de gelovige begeleiden: "De gelovigen in vereniging met de priester zijn waarlijk zelf met een soort van priesterschap bekleed en met hem en door hem dragen zij het heilig sacrifice op". Heel zinvol, het offer van aanbidding, dankzegging, smeking en verzoening als kern van het christelijk leven. Maar wat zien we vervolgens? Enkele praktische middelen om het heilig misoffer met vrucht bij te wonen:

- Van 'confiteor' (schuldbelijdenis) tot 'offertorium' (offerande) vijf maal een Onze Vader en een Wees gegroet.
- Van 'offertorium' tot aan opheffing na de consecratie eveneens vijf maal.
- Van opheffing tot communie eveneens vijf maal
- En van communie tot de proloog van Johannes (waarmee elke mis heel mooi besluit), nog eens vijf Onze Vaders en vijf Wees gegroet.

Bovendien werden vóór de communie akten van geloof, aanbidding, ootmoed, berouw, liefde en verlangen aanbevolen alsmede na de communie aanroeping van Ignatius van Loyola, dan nog drie akten en een gebed tot de Gekruisigde Zaligmaker.

Het is duidelijk: ondanks alle goede bedoelingen is het de priester, die exclusief de mis opdraagt, terwijl de gelovigen in hun eigen wereld vertoeven. Begrijpelijk dus dat de liturgische vernieuwing er naar streefde om die twee werelden bij elkaar te brengen. De samenzang in de volkstaal ondersteunde dat nog eens, terwijl natuurlijk ook het Gregoriaans met zijn afwisseling van voor- en volkszang in een eenstemmigheid van de oudste

Marcel Poorthuis is emeritus-hoogleraar in de dialoog tussen de godsdiensten aan de Faculteit Katholieke Theologie van Tilburg University.

en rijkste melodieën van ons continent, daartoe eminent kan bijdragen (meer bijvoorbeeld dan de vierstemmige missen van een Perosi).

De veel gehoorde opvatting dat de Tridentijnse liturgie ouder en dus authentieker zou zijn dan de herziene liturgie van zestig jaar geleden, is dus onjuist. Mede daarom heeft paus Franciscus in juli 2021 bepaald dat deze liturgie alleen met toestemming van de

plaatselijke bisschop gevierd mag worden. Hij wilde een halt toeroepen aan een dwingend propageren van die liturgie als enig juiste. Hij zag dat het een splijtzwam dreigde te worden. Het doel van de liturgische vernieuwing was juist om te putten uit de eeuwenlange rijkdom, die er in de Kerk is. Zo vergelijkt de *Didache* uit circa 100 na Chr. de gelovigen met gebroken brood dat over de bergen verspreid was, maar wordt verzameld tot één brood, één lichaam. In menig eucharistisch gebed horen we daarvan de echo.

De beeldvorming van de liturgische vernieuwing bij opposanten, alsof die geïnitieerd zou zijn door wiet rokende leken in tuinbroeken, staat ver af van de realiteit. Wat nog meer kan verbazen: Latijnse liturgie, wierook en zelfs de priester naar het oosten gericht (dan wel: met de gelovigen richting God gericht), zijn mijns inziens allemaal mogelijk in de vernieuwde liturgie, die dan ook meer omvat dan louter woorden. Wat betreft het *ad orientem* vieren (gericht naar het oosten), dat is wel een aparte column waard. Dus daarover een volgende keer. ■

Gij hebt Uw hand op mij gelegd.

(Psalm 139:5)

Denk je erover om priester te worden?

Ontdek het op willibrordseminarie.nl of kom eens langs!

Hoogeweg 65, Heiloo T 072 505 1288

Stefan Doss
seminarist

Grootseminarie
St. Willibrord
Bisdom Haarlem-
Amsterdam

Wilt u de priesteropleiding steunen?

NL64 INGB 000 000 5464 t.n.v. Het Grootseminarie

Zondag voor de Kerken Oosterse

ഞങ്ങൾ എങ്ങനെ വഴി അറിയും?
Hoe kunnen wij de weg weten?
St. Thomas de Apostel

3 mei
2026

Ontdek de culturele rijkdom binnen de Katholieke Kerk en vier mee met de Indiase Syro-Malabaarse Thomaschristenen! Materiaal en voorbereidende activiteiten op oecumene.nl

Feest van Onze Lieve Vrouw ter Nood Zondag 7 juni 2026

Op zondag 7 juni 2026 bent u van harte welkom om de jaarlijkse feestdag van Onze Lieve Vrouw ter Nood mee te vieren. Op deze dag hebben wij een feestelijk programma samengesteld.

Programma:

Rozenkransgebed
Heilige Mis
Mariaprocessie
Eucharistische Aanbedding

Meer informatie: www.olvternood.nl

ONZE LIEVE VROUW TER NOOD

Jezus de Gekruisigde

Na de sabbat, bij het aanbreken van de eerste dag der week, kwamen Maria Magdalena en de andere Maria naar het graf kijken. Plotseling ontstond er een hevige aardbeving en een engel van de Heer daalde uit de hemel, kwam naderbij, rolde de steen weg en zette zich daarop neer. Hij straalde als een bliksemschicht en zijn kleed was wit als sneeuw. De bewakers begonnen van schrik voor hem te beven en het leven scheen uit hen geweken. De engel sprak de vrouwen aan en zei: "Gij behoeft niet bevreesd te zijn; ik weet dat gij Jezus zoekt, de gekruisigde. Hij is niet hier. Hij is verrezen zoals Hij gezegd heeft; komt zien naar de plaats waar Hij gelegen heeft."

Hij is niet hier Hij is verrezen

Gaat nu terstond aan zijn leerlingen zeggen: Hij is verrezen van de doden, en nu gaat Hij u voor naar Galilea; daar zult gij Hem zien. Dat had ik u te zeggen." Terstond gingen zij weg van het graf, met vrees en grote vreugde, en haastten zich het nieuws aan zijn leerlingen over te brengen. En zie, Jezus kwam hen tegemoet en zeide: "Weest gegroet." Zij traden op Hem toe, omklemde zijn voeten en aanbaden Hem. Toen sprak Jezus tot hen: "Weest niet bevreesd. Gaat aan mijn broeders de boodschap brengen dat zij naar Galilea moeten gaan, en daar zullen zij Mij zien."

Mt. 28,1-10

Paaskaars

't Licht van Christus

De paaswake begint buiten het kerkgebouw in de duisternis van de nacht: "Broeders en zusters, in deze heilige nacht waarin onze Heer Jezus Christus van de dood naar het leven is overgegaan, nodigt de Kerk alle gelovigen over heel de wereld uit bijeen te komen om te waken en te bidden. Samen gaan wij nu het Pasen van de Heer herdenken: wij gaan luisteren naar zijn woord en zijn sacramenten vieren. En wij hopen eens te mogen delen in zijn overwinning op de dood om voor altijd met Hem te leven in God." Vervolgens zegent de priester het vuur, waarmee de paaskaars wordt ontstoken.

De priester of diaken neemt de paaskaars, heft deze omhoog en zingt: 'Licht van Christus', waarop zingend geantwoord wordt met: 'Heer, wij danken U'. dit wordt nog twee keer herhaald. Bij de kerkdeur of naar het midden van de kerk (waarna de aanwezigen hun paaskaarsje aansteken) en vóór het altaar. Hierna volgt bij het licht van de paaskaars de paasjubelzang.

De paaskaars brandt bij alle vieringen van de paas-tijd (t/m Pinksteren). Daarna wordt de paaskaars bewaard bij de doopvont in de doopkapel. De paaskaars krijgt zijn liturgische plek bij de viering van de sacramenten van het doopsel, vormsel en huwelijk. Bij een uitvaart wordt de paaskaars bij de kist met de overledene geplaatst als teken dat men het Pasen viert van de overledene. De paaskaars brandt ook bij de viering van Allerzielen (2 november). ■

Zegening paaskaars

Christus gisteren en heden

de priester tekent de verticale balk van het kruis

Begin en Einde

hij tekent de horizontale balk van het kruis

Alfa

hij tekent boven de verticale balk een alfa

en Omega

hij tekent onder de verticale balk een omega

Hem behoren tijd

hij tekent in de linkerbovenhoek van het kruis

het eerste cijfer van het jaartal

en eeuwigheid

hij tekent in de rechterbovenhoek van het kruis

het tweede cijfer van het jaartal

heerlijkheid en heerschappij

hij tekent in de linkerbenedenhoek van het kruis

het derde cijfer van het jaartal

door alle eeuwen der eeuwen. Amen

hij tekent in de rechterbenedenhoek van het kruis

het vierde cijfer van het jaartal

Vervolgens steekt de priester vijf wierookkorrels (nagels) in de vorm van een kruis in de paaskaars, waarbij hij zegt:

1 Door zijn heilige

1

2 glorievolle wonden

3 bescherme

4

2

5

4 en behoede ons

5 Christus de Heer. Amen.

3

Aan het nieuwe vuur ontsteekt de priester de paaskaars met de woorden:

Het licht van Christus' glorievolle verrijzenis moge uit ons hart en onze geest de duisternis verdrijven.

M

idden in de nacht ging de telefoon. Er klonk een zachte stem van onze zoon. Gefeliciteerd, zei hij tegen ons. En wij wisten wat dat ene woordje betekende, hoe slaperig we ook

waren. Gefeliciteerd met een kleinzoon die we nooit meer verwacht hadden. We koesteren al veel langer twee zoons van onze dochter. Hun namen Fedde en Sam hebben meer dan eens een rol gespeeld in mijn verhalen. En ze doen dat ook nog steeds in onze levens, want we zijn heel rijk met hen. Maar ze zijn inmiddels veertien en elf jaar oud en gaan steeds meer hun eigen weg. Zo hoort het ook te gaan. Daarom hadden we bijna alle spullen om op te passen van de hand gedaan en kregen steeds meer het gevoel een andere fase van ons leven in te gaan.

Maar in het leven gaat het nooit zoals je het gedacht had. Want midden in de zomer belde onze zoon uit Schotland om te vertellen dat hij vader zou worden. Dat was het mooiste moment van afgelopen jaar. Ik kom eigenlijk nog steeds woorden tekort om dat moment te beschrijven. Ik heb het tot nu toe niet gedaan, er met geen woord over gerept. Gewoon omdat het nieuws te groot was om te bevatten. We hielden er om allerlei redenen rekening mee, dat er nooit kinderen zouden komen in zijn relatie. Zo kan dat gaan in een mensenleven, zo leer je ook dat het bestaan niet maakbaar is en dat ieder menselijk leven een groot geschenk is. We spraken er eigenlijk ook nooit over; twee kleinkinderen van onze dochter, dat is onze rijkdom, dat is ons gegeven. Als dan toch zomaar uit het niets op een mooie zomerdag in juli met een belletje uit Schotland alles anders wordt, dan ben je sprakeloos.

Een wonder maakt je stil. Een wonder wil je behoeden en beschermen, diep in je hart. Daarom zweeg ik erover, als een verborgen schat, biddend dat de zwangerschap tot een goed einde mocht komen. Als een zondagskind is onze kleinzoon geboren, op een datum met vaak het cijfer

twee, met een naam die tot nadenken stemt en ook betekenis aan het leven geeft, Hugo. Toen ik hem voor de eerste keer, zag huilde mijn hart van geluk en dankbaarheid. En in de dagen erna werd het alleen maar mooier. Want een pasgeboren kind ziet er iedere dag van zijn eerste week net weer even anders uit. Toch kon niemand er onderuit: de kleine jongen Hugo leek wel heel veel op onze eigen zoon, z'n vader. Twee druppels water, zelfde rust in zijn gezicht, kontje omhoog als hij gaat slapen. Dat deed onze zoon ook steeds in zijn eerste weken, de kleinzoon volgde het voorbeeld

Nieuw leven

**Drie generaties
verbonden
door het nieuwe
leven**

van zijn vader.

Op een dinsdag van de eerste week maakte ik een foto van mijn zoon met zijn pas geboren kind. Drie generaties, we horen bij elkaar, verbonden door het nieuwe leven. Ik was daar zo aan toe. Want in de eerste maanden van dit jaar was ik voorganger bij minstens vier uitvaarten en moest ik ook nog ervaren dat drie zeer dierbare mensen me te snel ontvielen. De dood

benam me geregeld de adem, onze kleinzoon geeft me weer adem, als een teken van nieuw leven, door alle sterven heen. Zalig Pasen. ■

Huwelijks- voorbereiding migranten- stellen

Door migratie wordt de Nederlandse Kerk steeds diverser. Pater jezuïet Ward Biemans onderzoekt daarom wat er belangrijk is bij pastorale zorg voor migrantenkoppels en interculturele stellen. Dat leverde waardevolle inzichten op, want de Kerk kan veel leren van migrantenchristenen.

Ward Biemans SJ is bisschoppelijk gedelegeerde voor migranten in ons bisdom. Dit artikel van KN-journalist Luuk van den Einden is een bewerking van een eerder gepubliceerd interview in het *Katholiek Nieuwsblad*.

p 24 oktober jl. heeft Biemans aan de universiteit in Tilburg zijn proefschrift over pastorale begeleiding voor migranten- en interculturele stellen verdedigd. Het thema intrigeerde hem al langer: in de tien jaar die hij nu in

Amsterdam woont, heeft hij internationale en migrantengemeenschappen zien groeien. Sommige daarvan opereren geheel zelfstandig. Maar er zijn ook veel anderstalige groepen, die binnen een bestaande parochie functioneren en daar vanwege hun omvang steeds belangrijker worden. “Dat vond ik een interessant fenomeen waar ik graag in wilde duiken. Ik wilde die mensen zelf spreken, maar ook migrantenpriesters, om te weten waar zij tegenaan lopen.”

Daarnaast ziet hij in zijn omgeving dat veel echtparen toch wel vaak worstelen met hun huwelijk – soms met een scheiding tot gevolg. “Ik was benieuwd naar het effect van pastorale begeleiding voor en na het huwelijk, waarbij ik vooral wilde weten hoe jonge migrantenstellen daar nou tegenaan kijken. Hebben ze daar iets aan gehad? Heeft het misschien geholpen bij hun integratie in Nederland?”

Betere integratie

Die integratie is voor migranten een belangrijk proces. “Migrantengemeenschappen moeten veel opgeven voor ze zich in Nederland vestigen: hun taal, hun cultuur, hun familie. Daarom is het voor hen heel belangrijk dat ze zich in Nederland thuis leren voelen.” De Kerk heeft daarbij een belangrijke functie: “Voor veel migranten heeft het geloof een overkoepelende waarde. Veel dingen moeten ze opgeven, maar hun geloof blijft. Als hun integratie goed verloopt en ze een nieuwe kerkgemeenschap vinden, gaan ze zich daar inderdaad vaak thuis voelen. Dat helpt hen echt om zich in Nederland te settelen.” Biemans richtte zijn onderzoek op migrantenstellen, waarbij beide echtgenoten uit het buitenland komen, en op interculturele stellen, waarbij een van de partners Nederlands is. Tussen stellen uit die twee categorieën ziet hij verschillen: “Bij migrantenstellen vindt de huwelijksvoorbereiding vaak plaats in de eigen taal, bijvoorbeeld in het Pools, Engels of Oekraïens. Daardoor blijven ze op wat meer afstand tot de Nederlandse samenleving. Bij interculturele stellen is die huwelijksvoorbereiding in het Nederlands, wat voor een betere integratie binnen de kerkgemeenschap zorgt.”

Intensieve(re) voorbereiding

Een van de onderdelen van zijn onderzoek was een enquête onder 230 migranten en Nederlanders, die met een migrant zijn getrouwd. Hij vroeg hen naar de huwelijksvoorbereiding die ze ontvangen hebben, en stuitte daarbij op een leerzame conclusie: stellen die een intensiever voorbereidingstraject hadden gevolgd, bleken tevredener. Een meer professionele aanpak, een traject in groepsverband met andere stellen, meer uren (“al moet je dat ook niet overdrijven; na twintig uur neemt de tevredenheid weer af”); dat wordt hoog gewaardeerd. “Dat kan ook vruchten opleveren als je eenmaal getrouwd bent. Als het niet alleen een kwestie is van een mooie viering voorbereiden, krijg je ook bouwstenen mee voor de dag ná de bruiloft.”

Biemans vroeg zijn respondenten ook hoe ze binnen hun relatie met conflicten omgaan. “Als ze dat een plek weten te geven, dan geven ze hun relatie een hoger cijfer. Vergeving en verzoening blijken uiterst belangrijke factoren voor de kwaliteit van een relatie. Een van mijn aanbevelingen is dan ook dat er in de huwelijksvoorbereiding ruimte moet zijn om het daarover te hebben.” Andere aanbevelingen die hij op basis van zijn onderzoek ontwikkeld heeft, gaan over de manier waarop de Kerk in Nederland naar intercultureel

pastoraat kijkt. “Dat vraagt om een bepaalde houding, ook bij de pastorale zorgverleners. Zij moeten gevoeligheid kweken voor de ervaringen die bij migratie een rol spelen en de impact daarvan op een mensenleven.” Hij zou het een goed idee vinden als er op dat vlak meer pastorale activiteiten georganiseerd worden. “Ik denk dat Nederlandse parochies daarvan kunnen profiteren. Het gaat hier tenslotte over jonge gezinnen met veel enthousiasme. Ik denk dat die gemeenschappen nog heel veel van elkaar kunnen leren.”

Samen Kerk

Bruggen slaan tussen Nederlandse parochies en migrantengemeenschappen is niet zo moeilijk: “Kijk of je samen iets kunt organiseren, zoals een ontmoetingsdag of iets van een pelgrimstocht. Ook op het gebied van catechese en diaconie kan er meer samengewerkt worden, ondanks eventuele taalbarrières.” Positief is dat dat in sommige bisdommen al aan het verschuiven is, ook door het groeiende aantal buitenlandse priesters. “Dat heeft zeker een effect op de migranten, die voelen zich dan vaak meer begrepen.” ■

Luuk van den Einden

”
**Meer tevredenheid
onder migranten-
stellen bij inten-
sievare huwelijks-
voorbereiding**

De eigenheid van Johannes

Wie het Johannesevangelie leest, betreedt een geheel nieuwe wereld. Bekende wonderen, parabels en toespraken uit Matteüs, Marcus en Lucas ontbreken. Nieuwe gebeurtenissen, onbekende personages en unieke uitspraken van Jezus komen voorbij. Het 'vierde evangelie' is een echte verrijking naast de drie Synoptici, vooral door de sterke nadruk op Jezus' goddelijke oorsprong en missie. Niet voor niets horen we in de kerk tijdens de heilige dagen van de Goede Week – Witte Donderdag, Goede Vrijdag en Paaszondag – altijd passages uit Johannes. Laten we inzoomen op enkele interessante eigenschappen van dit jongste evangelie.

H

et meest opvallende verschil tussen Johannes en de Synoptici is het verloop van hun verhaal. In Matteüs, Marcus en Lucas is Jezus eerst een lange tijd actief in Galilea. Vervolgens maakt Hij een reis naar Jeruzalem, welke Hij gebruikt om zijn leerlingen te onderrichten. Zijn protestactie in de tempel zorgt ervoor dat Jezus spoedig wordt gearresteerd, veroordeeld, gekruisigd en begraven. Drie dagen later staat Hij op uit de dood en verschijnt meermaals aan zijn leerlingen.

iets van een paasicoon

Jezus de Tempel

In het Johannesevangelie reist Jezus geregeld op en neer tussen Galilea en Jeruzalem. Als vrome pelgrim viert Hij de belangrijkste joodse feesten in de tempel, namelijk Pasen, Pinksteren (Joh. 5,1), het Loofhuttenfeest (7,2) en Chanoeka (10,22). Meteen in hoofdstuk 2 doet Gods Zoon de hoofdstad aan om er het joodse Pasen te vieren. Het is zeer verrassend dat Jezus reeds bij dit eerste bezoek de verkopers met hun offerdieren en de geldwisselaars uit het huis van zijn Vader jaagt. Johannes heeft dit bekende verhaal expres naar voren gehaald in zijn evangelie. Zo is vanaf het begin duidelijk dat Jezus de voltooiing is van de joodse heilige plaatsen en feesten. Hij is de nieuwe tempel. Het stenen heiligdom met zijn rituelen is niet meer nodig, omdat Jezus zelf de nieuwe en unieke plek is om God te ontmoeten.

Drie keer Pasen

Volgens Mattheüs, Marcus en Lucas viert Jezus slechts éénmaal Pasen in Jeruzalem. De laatste maaltijd met zijn apostelen is een echt joods paasmaal. Volgens de joodse kalender vindt dit namelijk plaats op de 14e Nissan, de dag waarop men de paaslammeren slacht (Marcus 14,12). Op de 15e Nissan sterft Jezus aan het kruis. Bij Johannes viert Jezus maar liefst drie keer Pesach: twee keer in Jeruzalem (verzen 2,13 en 13,1) en één keer aan de oever van het Meer van Galilea (vers 6,4). Alleen zo weten we dat het openbare leven van Jezus niet één, maar drie jaar heeft geduurd.

Laatste Avondmaal

Pas bij het derde Paasfeest houdt Jezus het Laatste Avondmaal. Johannes beschrijft deze bijeenkomst heel anders dan zijn collega's. Het grootste verschil is dat Johannes niks zegt over Jezus' symbolische handeling met brood en wijn, welke Hij zijn Lichaam en Bloed noemt. In plaats daarvan wast Hij de voeten van zijn leerlingen en roept hen op om nederig en dienstbaar te zijn. Opvallend is ook de samenstelling van de groep op deze bijzondere avond. Johannes gebruikt steeds de algemene term 'de leerlingen'. Dit betekent dat naast de twaalf apostelen ook andere personen aanwezig zijn, hoogstwaarschijnlijk ook vrouwen. Daarnaast vertelt alleen Johannes dat Judas Iskariot het gezelschap verlaat, nadat hij als verrader is aangewezen. Zo mist deze apostel de lange, unieke redevoering van Jezus over zijn terugkeer naar de Vader, de komst van de Heilige Geest, de aanstaande vervolgingen en het gebod om elkaar lief te hebben. Deze afscheidsspeech

loopt uit op een gebed, waarin Jezus hardop bidt om eenheid tussen zijn (toekomstige) leerlingen.

Jezus 't Paaslam

Een ander opvallend verschil is dat in Johannes het Laatste Avondmaal één dag eerder plaatsvindt, zodat het eigenlijk geen 'paasmaal' genoemd mag worden. De evangelist zegt in vers 19,14 over het tijdstip van Jezus' kruisiging: "Het was de voorbereidingsdag voor Pasen, ongeveer het zesde uur." Tijdens het proces voor Pilatus gaan de joodse leiders daarom ook niet het paleis van de Romeinse prefect binnen, want "ze moesten het paasmaal kunnen eten en mochten zich daarom niet verontreinigen" (vers 18,28). Jezus sterft dus op de 14^e Nissan, op het moment dat de priesters in de tempel de paaslammeren slachten, welke die avond gegeten

worden. Zo komt het woord van Johannes (de Doper) in vervulling, die Jezus reeds bij hun eerste ontmoeting aanwees als "het Lam Gods dat de zonde van de wereld wegneemt" (vers 1,29). Deze voorstelling van zaken is meer dan goed gevonden, als theologische gedachte van de evangelist. Het is historisch gezien ook veel aannemelijker dat Jezus niet wordt terechtgesteld op de belangrijkste joodse feestdag maar daags ervoor.

**Jezus zelf is de
nieuwe en unieke
plek om God te
ontmoeten**

Zoon van de Vader

Een laatste eigenschap van het Johannesevangelie is dat Jezus niet wordt voorgesteld als de bekende verhalenverteller, maar als de openbaarder. De rabbi vertelt geen enkele parabel, maar presenteert zichzelf als Zoon van de Vader. Zijn mooie verhaaltjes over de komst van het Rijk Gods zijn overbodig, omdat Hij God persoonlijk aan de wereld toont in zijn woorden en daden. Johannes heeft slechts zeven wonderen in zijn evangelie opgenomen. Het zijn tekens van wie Jezus ten diepste is. Zo verwijst de broodvermenigvuldiging naar Jezus als "het brood des levens" (vers 6,35). De genezing van de blindgeboren man bevestigt Jezus' zelfidentificatie als "het licht van de wereld" (vers 8,12). De opwekking van Lazarus benadrukt dat Hij "de verrijzenis en het leven" (vers 11,25) is. Allemaal goddelijke eigenschappen, die op Jezus van toepassing zijn. Daarom durft Hij ook tijdens het Laatste Avondmaal tegen Filippus te zeggen: "Wie Mij ziet, ziet de Vader" (vers 14,9). ■

Roderick van Attekum

Indiaas in cultuur, oosters in liturgie, katholiek in geloof

De Syro-Malabaarse Kerk in Nederland

Zondag 3 mei is in Nederland de vijfde zondag van Pasen en tevens de Zondag voor de Oosterse Kerken. Elk jaar bidden alle parochies in Nederland met en voor de Oosterse Kerken. Zo wordt de band met de Oriëntaalse en de Oosters-Orthodoxe kerken gevoed en de verscheidenheid binnen de Katholieke Kerk gevierd door aandacht te geven aan de met Rome geünieerde Kerken. Kerkgemeenschappen die ook in Nederland aanwezig zijn. Daar is weinig over bekend. Want wees eerlijk: zegt de Syro-Malabaarse Kerk u iets?

D

eze Zondag voor de Oosterse Kerken vormt de vraag van de apostel Thomas: "Hoe kunnen wij de weg weten?" (Joh. 14,5) een indringende uitnodiging om zoekend te geloven. Dit jaar volgen we daarin de Thomaschristenen.

De Syro-Malabaarse Kerk, de Indiase Kerk die gesticht is door deze leerling van Jezus, is een Oosterse Katholieke Kerk in volle gemeenschap met Rome. In ons bisdom is George Paimpillil (58) niet alleen deken van de Zaanstreek en Waterland en pastoor in 'Hollandse' parochies, maar hij is ook Syro-Malabaars priester. Zijn levensverhaal begint niet in Europa, maar langs oude zeeroutes tussen Rome en India en eindigt in een Nederlandse parochie. *SamenKerk* sprak met hem.

De Syro-Malabaarse Kerk verwijst naar de apostel Thomas als haar stichter. Is dat geschiedenis of legende?

George Paimpillil: "Voor ons is het een levende herinnering, gedragen door traditie, maar ook historisch plausibel. Volgens onze overlevering arriveerde de apostel Thomas in het jaar 52 na Christus aan de Malabar-kust, in de oude haven die Muziris heette, het huidige Kodungallur in Kerala (Zuidwest Indië aan de Arabische Zee). Wat veel mensen niet weten, is dat er in de eerste eeuw al intensieve handelscontacten bestonden tussen het Romeinse Rijk en Zuid-India. Romeinse schepen voeren via de Rode Zee naar de Arabische Zee en in Kerala zijn talloze Romeinse munten, amforen en andere handelsvoorwerpen gevonden. Muziris was in die tijd een kosmopolitische havenstad van groot belang. Dus als men vraagt: 'Kon een apostel India bereiken?' dan is het antwoord: 'Absoluut!'. De zeewegen lagen open. Bovendien waren er al joodse gemeenschappen in Kerala. Dat bood een natuurlijk beginpunt voor de verkondiging van het evangelie. Net zoals dat in Griekenland geschiedde met Sint Paulus. Het christendom kwam in India niet met de koloniale macht, maar vele eeuwen eerder via handelsroutes en door de missionaire ontmoeting, die de apostel Thomas zocht."

Thomas (of Didymus, Grieks voor tweeling) wordt vaak 'Thomas de Ongelovige' genoemd. Wie was hij? Een twijfelaar of een visionair? Hij stelde ook vragen aan Jezus. Goede vragen?

"Die bijnaam van Thomas is eigenlijk onterecht. Wij spreken niet zó over hem maar gewoon over Thomas. Want zijn belijdenis 'mijn Heer en mijn God' (Joh. 20,28) op zijn zogenaamde ongelof is een van de krachtigste geloofsuitspraken uit het Nieuwe Testament. Een echt paasverhaal overigens. Thomas durfde te twijfelen,

maar zijn twijfel leidde tot een diepere ontmoeting. Thomas stelde inderdaad vragen aan Jezus. Hele terecht vragen. Vragen die iedere gelovige heeft, niet? En dat is weer heel actueel. Veel jongeren twijfelen vandaag. Maar twijfel kan een doorgang zijn naar volwassen geloof. En vergeet niet, dezelfde Thomas zei ook: "Laten wij met Hem gaan om met Hem te sterven." (Joh. 11,16). Hij was niet alleen kritisch maar ook moedig, twijfelend én gelovig. Uiteindelijk stierf hij als martelaar in Mylapore, rond het jaar 72."

**Thomas:
mijn Heer en
mijn God**

Je hoort wel eens over de 'zeven-en-een-halve-kerken' van Sint Thomas. Wat betekenen zij?

Paimpillil: "Wij noemen ze de *Ezharapallikal*. Volgens de traditie stichtte Thomas zeven-en-een-halve kerken in Kodungallur, Palayur, Kottakkavu (North Paravur), Kokkamangalam, Niranam, Nilackal, Kollam en Thiruvithamcode, de 'halve' kerk. Opmerkelijk genoeg bestaat op meerdere van deze plaatsen tot op de dag van vandaag een ononderbroken christelijke aanwezigheid, die teruggaat tot de apostolische tijd.

Die 'halve kerk' wordt verschillend verklaard. Sommigen verwijzen naar het Tamil-woord *arayan* (= koning), anderen verstaan het letterlijk als half. Maar belangrijker is dit: deze zeven-en-een-halve kerken vormen als het ware een geestelijke landkaart. Zij laten zien dat het christendom in India vijftien eeuwen ouder is dan de Portugese missie, die dateert van kort na de ontdekking van de zeeroute naar Azië door Vasco da Gama in 1498."

Hoe zou je de Syro-Malabaarse Kerk samenvatten?

"Onze identiteit in één zin? Indiaas in cultuur, oosters in liturgie, katholiek in geloof. Wij zijn Indiaas in cultuur. Met onze taal, sociale structuren en gebruiken zijn we volledig geworteld in de Indiase samenleving. Wij zijn oosters in liturgie. Onze eucharistie volgt de Oost-Syrische traditie (verbonden met de oude Kerk van het Oosten). Ons belangrijkste eucharistisch gebed is de '*Anaphora* van Addai en Mari' uit de derde eeuw, een van de oudste gebeden van het christendom. En wij zijn katholiek in geloof. Wij staan volledig in gemeenschap met Rome. We geloven het zelfde in die Kerk als hier in de katholieke parochies van de Zaanstreek." – zegt Paimpillil met zijn kenmerkende glimlach – "Als Kerk zijn we een zogeheten '*sui iuris* Kerk' met een eigen synode en eigen hiërarchie (zie kader - red.). In dit verband betekent katholiciteit geen uniformiteit, maar eenheid in geloof en verscheidenheid in uitdrukking."

Een *Sui iuris* Kerk (Latijn voor 'van eigen recht') is een autonome, zelfbesturende gemeenschap binnen de Katholieke Kerk, die een eigen ritus, theologische traditie en hiërarchie heeft. Ze zijn in volledige gemeenschap met de Paus, maar behouden hun eigen discipline en liturgische gewoonten. Er zijn 23 Oosterse Katholieke Kerken in dit verband. Op www.oecumene.nl/zondag-oosterse-kerken staat een mooi overzicht.

Liturgie is natuurlijk het eerste wat in het oog springt. Het ziet er allemaal kleurrijker uit. Wat is anders, bijzonder aan de liturgie van de Syro-Malabaarse Kerk (in vergelijking met onze ritus)?

“Ik durf wel te zeggen dat de liturgie van de Syro-Malabaarse Kerk iets speciaals ademt. Onze viering van de eucharistie ademt mysterie. Niet alles wordt uitgelegd, veel wordt beleefd. Neem nu dat eucharistisch gebed van Addai en Mari. Daar bidden wij: ‘Waardig om door iedere mond geprezen te worden, en om door iedere tong gedankt te worden, en om door alle schepselen aanbeden en verheven te worden, is de aanbiddelijke

oorden, zoals India. En u bent al enkele jaren actief in ons bisdom.

“Ja, geschiedenis. Maar het is opmerkelijk. Tweeduizend jaar geleden kwam het christendom via internationale routes naar India. Vandaag komen Indiase priesters via nieuwe routes naar Europa. Wij begeleiden Syro-Malabaarse gemeenschappen in steden als Amsterdam, Hilversum, Eindhoven, Utrecht en Rotterdam, terwijl wij tegelijk in Latijnse parochies mogen dienen. De grote uitdaging is: hoe behoud je je oosterse identiteit in een westerse samenleving? Maar ik zie hoop, vooral bij jongeren die op zoek zijn naar diepgang

en authenticiteit. Kern van het antwoord is catechese. Ik bedoel dan wel een catechese, die jongeren werkelijk raakt. Daarvoor hebben we nodig een hoofd (om te begrijpen wat we geloven en waarom), een hart (om het geloof liturgisch en spiritueel te beleven) en handen (om het geloof concreet te maken in caritas en zorg voor elkaar). Geloof moet worden doordacht,

en glorierijke Naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest’. Wat mij diep raakt, is dat heel de schepping wordt opgenomen in de lofzang. Onze liturgie kijkt niet alleen naar het kruis, maar sterker naar de verrijzenis en de voltooiing van de wereld. Licht (kaarsen), wierook, processies, het spreekt heel duidelijk tot de zintuigen. Het geloof wordt niet alleen gedacht maar vooral ervaren. Als gelovige, als kerkganger word je in het mysterie meegenomen. Ik moet wel zeggen dat er ook bij ons discussies zijn over de liturgie, bijvoorbeeld over de richting van de priester tijdens de eucharistieviering. Sinds 2022 staan we tijdens het eucharistisch gebed gericht naar het altaar (net als de gelovigen). Tuurlijk heb je ook bij ons meningsverschillen en andere visies. Net zoals hier. Maar zulke discussies raken vaak aan diepere vragen over identiteit. Mijn overtuiging is eenvoudig: We moeten daarbij beseffen dat de acties, die bedoeld zijn om eenheid te brengen, nooit zelf een bron van verdeeldheid mogen worden. De Heilige Geest brengt eenheid, geen verdeeldheid. Onze Kerk heeft tweeduizend jaar standgehouden ondanks kolonisatie, handelsroutes en migratie. Daarom moeten wij ook vandaag leren dat *communio*, gemeenschap belangrijker is dan persoonlijke voorkeur, en dat innerlijke eenheid nooit mag worden opgeofferd omwille van een louter uiterlijke eenheid.”

beleefd én gedaan. Zonder echte inculturatie in hun leefwereld verliezen we hen. En wat ik hier zeg geldt, zeg maar, voor alle jongeren, die van de Latijnse parochies als de Syro-Malabaarse gemeenschappen.”

Wat wilt u tot slot in één zin zeggen over deze Kerk?

George Paimpillil: “De Syro-Malabaarse Kerk laat zien dat de Wereldkerk werkelijk katholiek, wereldwijd, is wanneer zij pluriform is. Traditie leeft wanneer zij incultureert. En eenheid wordt verdiept wanneer diversiteit wordt erkend. En uiteindelijk blijft het hart van alles dezelfde belijdenis van Thomas, die voor iedereen, hier in Nederland als in India, ons verbindt: Mijn Heer en mijn God.” ■

Wilt u nader kennismaken met deze geloofsgemeenschap en liturgie? Op zaterdag 2 mei om 14.00 uur gaat bisschop Stephan Chirappanath voor in een Syro-Malabarse eucharistieviering in de St.-Vituskerk (Hilversum). Na de viering processie (pastorietuin) en de traditionele Indiase dans *Margamkali* (komst van de apostel Thomas naar India verbeeldt).

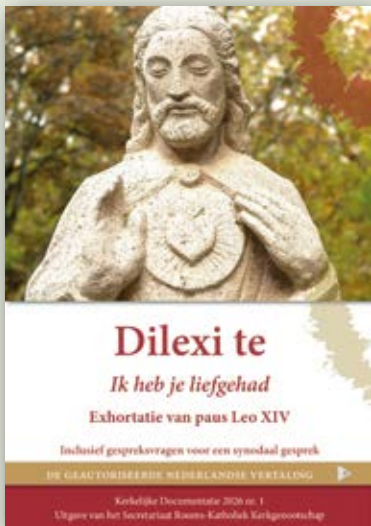
Iedereen is van harte welkom; aanmelden is wel gewenst.

Meer informatie over de Zondag voor de Oosterse Kerken:

www.oecumene.nl/zondag-oosterse-kerken

In andere bisdommen in Nederland zijn vele priesters uit India werkzaam. Zo'n honderd jaar geleden trokken honderden missionarissen naar verre

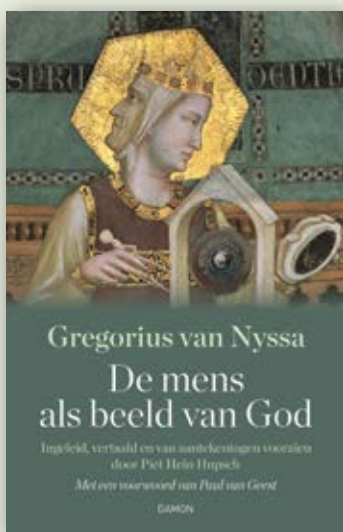
Ik heb je liefgehad

Dilexi te, Ik heb je liefgehad, de eerste apostolische exhortatie van paus Leo XIV is vertaald en nu in druk beschikbaar. Aan de pauselijke tekst zijn gespreksvragen toegevoegd om dit schrijven op de synodale wijze tijdens een luistergesprek in de parochie te lezen en bespreken. “Liefde voor de Heer... is één met liefde voor de armen”, schrijft paus Leo. “Jezus zegt: ‘Al wat gij gedaan hebt voor een dezer geringsten van mijn broeders, hebt gij voor mij gedaan’. Daarom”, zegt de paus, “is dit geen kwestie van louter menselijke vriendelijkheid, maar een openbaring: contact met hen die nederig en machteloos zijn, is een fundamentele manier om de Heer van de geschiedenis te ontmoeten.” In *SamenKerk* 2025 nummer 6 (november) is op pagina 8 t/m 10 een uitgebreide toelichting gegeven op *Dilexi te*.

Dilexi te (Ik heb je liefgehad) | paus Leo XIV | te bestellen via bisdom Breda (076-5223444 werkdagen in de ochtend | bestel@rkk.nl) | € 15,00 (excl. verzendkosten en behandelingskosten)

Go(e)d en mens

Kerkvaders en grote theologen uit de geschiedenis van de Kerk bieden ook ons gelovigen van deze tijd mooie gedachten en inspiratie. Maar we spreken niet hun taal en vinden ze niet altijd begrijpbaar. Twee recente uitgaven over Gregorius van Nyssa en Thomas van Aquino willen de geïnteresseerde daarbij helpen. Niko Schonebaum biedt een goed leesbare vertaling met toelichting van het deel van Thomas van Aquino's meesterwerk 'Summa Theologica' over goed-doen.

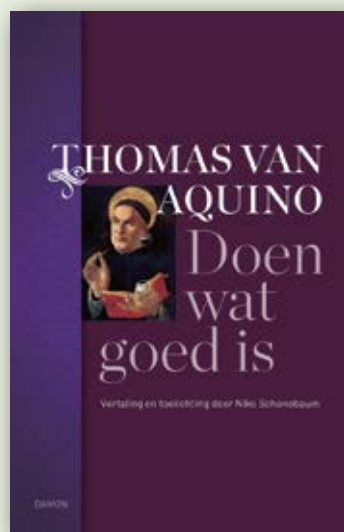
Loslaten en Groeien

Op 2 mei 2025 werd kerkhistoricus Peter Nissen getroffen door een hersenbloeding. Z'n activiteiten (hij gaf vele lezingen) moest hij loslaten en opnieuw leren spreken, lopen en eten. Op verzoek van Adveniat schreef hij, geïnspireerd door zijn revalidatie, samen met zijn vrouw Joyce gebeden en meditaties voor de veertigdagen van de Veertigdagentijd. Op 2 februari 2026 werd hij wederom getroffen en overleed een paar dagen later en werd dit boekje zijn geestelijk testament.

Piet Hein Hupsch ontvouwt de christelijke visie (van klassieke filosofie en christelijke theologie) van Gregorius van Nyssa op de mens. God en mens, mens en goed. Eigenlijk heel moderne thema's.

Gregorius van Nyssa. De mens als beeld van God | Piet Hein Hupsch | ISBN 9789463403832 www.damon.nl | € 24,90

Thomas van Aquino. Doen wat goed is | Niko Schonebaum | ISBN 9789463403139 | www.damon.nl | € 24,90

Loslaten en groeien. Veertig dagen in de woestijn op weg naar Pasen Peter Nissen | ISBN 9789493395640 Adveniat www.jongbloedmedia.nl | € 11,99

Ingrid Henkemans is erfgoedsspecialist van Museum Catharijneconvent en inventariseert en adviseert de kerken van het Bisdom Haarlem-Amsterdam.

Eylard Dirksz. van Waterland,
voor en na de behandeling.

Foto's: Jazzy de Groot

Vóór en ná

Alkmaarse pastoors- portretten

Parochies en kerken zijn erfgoed- en schatbewaarders. De gebouwen zijn in een bepaalde stijl opgetrokken. In iedere kerk zijn er kunstschaten: van een glas-in-loodraam tot een heiligenbeeld, van liturgische voorwerpen tot aan kunst met een grote K. SamenKerk opent voor u een klein kiertje van deze schatkamer.

In elke kerk zijn ze te vinden: pastoorsportretten. Meestal hangen ze mooi in 't gelid in een vergaderruimte of de gang van de pastorie. Een enkele keer zijn ze opgeslagen op zolder. Eigenlijk ligt de hele geschiedenis van een parochie besloten in deze portrettenreeksen, die vaak gaan van bouw-pastoor tot de huidige pastoor - hoewel de laatste niet altijd staat te springen om op doek vereeuwigd te worden.

De H.-Laurentiuskerk in Alkmaar bezit een unieke reeks pastoorsportretten.

Deze begint bij de laatste katholieke pastoor van de Grote of Sint-Laurentiuskerk, Eylard Dirksz. van Waterland (1530-1573) en zijn kapelaan David Leendertsz. (overleden in 1573). Van Waterland werd in 1569 geïnstalleerd en in 1573 samen met kapelaan Leendertsz. gevangengezet (N.B. op de laatste dag van het Alkmaars Ontzet) en nog datzelfde jaar opgehangen op de Platte Stenen Brug in Alkmaar.

De reeks portretten eindigt bij de pastores uit de twintigste eeuw. Alle portretten hangen in de gang, die loopt van de voormalige sacristie naar de pastorie. De schilderijen zijn klein van stuk, slechts 20 bij 15 centimeter groot. De meeste zijn geschilderd op een ovaal paneeltje of - in recenter tijden - op doek of board. Een deel is in de zeventiende eeuw geschilderd, de jongste werkjes stammen uit het eind van de twintigste eeuw. Een aardige bijzonderheid is dat pastoor R.H. Ruscheblatt (1828-1900) met zijn kapelaans daar zowel in verf als glas-in-lood vereeuwigd is.

Restauratie

Al tijden leefde bij de parochie de wens om de donkere pastoorsportretjes te laten schoonmaken en restaureren. De stichting Alkmaarse Cuyperskerk zorgde voor de financiële middelen en in 2025 werd aan restaurator Jazzy de Groot de opdracht verleend om een groot deel van deze reeks onder handen te nemen. Dit was overigens niet haar eerste kennismaking met de portretten. In 2023 had ze het schilderij van pastoor Jan de Kater (pastoor van 1632-1656) al eens onderzocht voor de

tentoonstelling 'Rijk en Onafhankelijk', die in datzelfde jaar in het Stedelijk Museum Alkmaars plaatsvond. De restaurator kwam met de stichting overeen dat ze zich eerst op de twee oudste portretten zou richten: die van de aan het begin van dit artikel genoemde Van Waterland en Leendertsz., waarna de rest zou volgen. Met het beperkte beschikbare budget kon zij uiteindelijk alle portretten schoonmaken, retoucheren en losse verf fixeren. Hoewel zij geen geavanceerd onderzoek als dendrochronologie (om de ouderdom van de houten paneeltjes te bepalen) of röntgenradiografie (om verborgen onderlagen mee te bestuderen) kon doen, zijn er desondanks enkele interessante bijzonderheden aan het licht gekomen. Bij het uitlijsten bleek dat veel panelen oorspronkelijk een ander formaat hadden en pas later ovaalvormig zijn gemaakt, getuige de doorgezaagde verflagen. Ook kwam na verwijdering van de bewust donker gemaakte vernislaag en van oude retouches een aantal signaturen tevoorschijn waarmee de portretschilders geïdentificeerd konden worden. In het geval van Van Waterland kwam na het schoonmaken in de linker bovenhoek een fraaie verrassing tevoorschijn: een handje met een lauwerkrans, ten teken van het martelaarschap van Van Waterland.

In het geval van Van Waterland kwam in de linker bovenhoek een fraaie verrassing tevoorschijn

Nog veel vragen

Bovenstaande duidt erop dat de portretreeks naar alle waarschijnlijkheid in de negentiende eeuw eenvormig is gemaakt in formaat en kleur. Niet alleen het verzagen, maar ook het aanbrennen van de donkere vernislaag op de meeste paneeltjes is een typische negentiende-eeuwse ingreep om ouderdom te suggereren. Zo léken de twee paneeltjes van de eerste pastoors zeventiende-eeuws, maar waren ze dat niet. Restaurateur Jazzy de Groot heeft zaken aan het licht gebracht, die anders verborgen zouden zijn gebleven. Desondanks zijn er nog veel open vragen, die met verder onderzoek nog meer licht op deze mooie reeks pastoorsportretten zou werpen. ■

Restaurator Jazzy de Groot heeft zaken aan het licht gebracht, die anders verborgen zouden zijn gebleven. Desondanks zijn er nog veel open vragen, die met verder onderzoek nog meer licht op deze mooie reeks pastoorsportretten zou werpen. ■

Ingrid Henkemans

Met dank aan restaurator Jazzy de Groot en H.-Laurentiusparochie (Kees Groenland en Henk Adriaanse)

Wat trekt jongeren naar de Kerk?

Dit jaar zijn al zeventien volwassenen gedoopt en/of gevormd. Met Pasen worden in diverse kerken in ons bisdom zo'n 150 (jong)volwassenen in de Kerk opgenomen. Met een aantal jonge kerktoetreders hebben we al eerder gesproken in SamenKerk over hun geloofsreis (in de rubriek 'WelKom bij de Kerk'). Pastores en parochies staan voor een nieuwe uitdaging: jongeren die katholiek willen worden. Én ze willen het ook echt! Paul Graas heeft voor ons bisdom het project 'geestelijke buddy's' uitgewerkt.

Foto: Ramon Mangold

nlangs ontving ik een bericht van een pastoor: "Vier jongens van zestien klopten uit het niets aan de deur van de pastorie met het verzoek om katholiek te worden. Wat kan ik doen om ze goed te helpen?" Ik snap de uitdaging bij parochies om zulke jongeren te verwelkomen en vergezellen op hun zoektocht. De afgelopen decennia kwam het amper voor dat een seculiere tiener zomaar belangstelling toonde voor het geloof, laat staan een groep.

We staan als lokale kerk voor een prachtige en belangrijke uitdaging. Als het om jongeren gaat, was vroeger de vraag veelal: Hoe behoud je ze in de kerk? Of: Hoe zorg je ervoor dat ze weer terugkomen? Tegenwoordig is een andere vraag heel actueel geworden: Hoe zorg je ervoor dat de kerk toegankelijk wordt voor nieuwe, zoekende jongeren? Om de kerk toegankelijk en aantrekkelijk voor jongeren te maken, is het belangrijk om eerst stil te staan bij wat jongeren eigenlijk naar de kerk aantrekt.

Wie ben ik in een gebroken wereld

Voor mijn project 'geestelijke buddy's' bij het bisdom sprak ik jongeren zelf, heb ik enquêtes uitgevoerd, heb ik pastoraal medewerkers en priesters geïnterviewd en maatschappelijk onderzoek gedaan. Via social media

platform *Credo Katholiek* ben ik regelmatig in contact met zoekende seculiere (ongelovige) jongeren. Uit alles blijkt heel duidelijk dat jongeren anno nu enorm veel bezig zijn met hun zoektocht naar identiteit: Wie ben ik? Wie zeggen anderen dat ik ben? Waar hoor ik bij? Wat is mijn plek in deze wereld?

De jongere generaties zijn opgegroeid in een geseculariseerde wereld, zonder duidelijke morele en intellectuele kaders, waar oorlogen, rampen en sociale polarisatie aan de orde van de dag zijn. Veel van hen komen uit gebroken gezinnen, worden overspoeld door overweldigende verwachtingen, die gecreëerd worden door sociale media en hebben veel geleden onder de coronacrisis van enkele jaren geleden. Volgens de 'Landelijke Jeugdmonitor' van 2024 is het aantal jongeren dat jeugdzorg kreeg in 2023 met 29 procent toegenomen ten opzichte van 2015. Ofwel, steeds meer jongeren kampen met mentale gezondheidsproblemen.

- zorg voor een moderne en toegankelijke website
- maak wervende social media berichten
- zorg voor een mooie liturgie/eucharistie
- zorg voor (theologische) duidelijkheid en duiding
- geef ze een plek in de parochie (soms ook fysiek)
- steek (veel) tijd en liefde in ze; je krijgt er veel voor terug

”
**Antwoorden
krijgen op de
vragen, die ze
hebben**

Hoe vertaalt dit zich in hun zoektocht? Ze zoeken vaste grond om op te staan. Ze zoeken naar diepere relaties en ze verlangen meer bevestiging dat hun aanwezigheid en invloed ertoe doen. Daarnaast hebben ze een opvallend open en nieuwsgierige houding: ze zijn betrokken, ontvankelijk en authentiek. Ze willen gewoon antwoorden krijgen op de vragen, die ze hebben. En dat zijn er veel, want ze hebben vaak niets meegekregen over het geloof.

Misschien is het u opgevallen. Je ziet vaker jongeren in de kerk met een ingetogen en vrome houding, die knielen tijdens de Heilige Mis. Onder hen zie je vrouwen die een mantilla op hun hoofd dragen en mannen die in pak komen. Je zou kunnen concluderen dat het allemaal 'conservatieve traditionalisten' zijn, maar volgens mij heeft het veel meer te maken met het uitdrukken van identiteit en het verlangen naar vastigheid: Dit is wie ik ben. Dit is waar ik onderdeel van ben. En dit bestaat al eeuwen. Dit is blijvend.

Geen buurthuis maar een baken

Hoe kunnen wij als lokale kerk deze jongeren goed ontvangen en begeleiden naar het geloof? Ten eerste hoort de kerk toegankelijk en gastvrij te zijn, juist omdat jongeren zo zoekend zijn in hun identiteit:

Je bent altijd welkom, wie je ook bent. Dit is je thuis. Ik vrees dat veel parochies hier kansen laten liggen: gastvrijheid begint tegenwoordig namelijk online. Veel websites van parochies zijn ontoegankelijk voor zoekende jongeren, die nog nooit naar de kerk zijn gegaan. Parochiële websites zijn ouderwets, onoverzichtelijk en creëren vaak alleen maar meer drempels om daadwerkelijk een bezoek te brengen aan de kerk.

Daarnaast zijn jongeren gevoelig voor leerstellige duidelijkheid, liturgische schoonheid en de ruimte voor mysterie. Ze willen weten waar de Kerk voor staat; niet alles hoeft rationeel verklaard te worden. Een parochie hoeft niet op een gezellig buurthuis te lijken en 'jeugdige vibes' toevoegen aan de Mis is overbodig. Laat de eucharistie centraal staan, omringd door wierook, vroom gezang, stilte en eeuwenoude kunst. Zet de

biechtstoel weer op een prominente plek in de kerk en geef veel aandacht aan catechese en studie.

Daarnaast waarderen jongeren zeker ook de sociale betrokkenheid en de gezelligheid. Ze zijn kwetsbaar, dus het is heel belangrijk dat er ruimte is in de kerk om te verbinden met elkaar, zowel met andere jongeren als met parochianen van andere generaties. Dit biedt veel houvast en

helpt enorm om deze jongeren vervolgens niet 'kwijt te raken'. Het project 'geestelijke buddy's' van het bisdom, waarin jonge parochianen vorming en tools ontvangen om zoekende jongeren in de eigen parochie goed te kunnen begeleiden, wil daarbij helpen. Een eerste editie heeft al plaatsgevonden en we hopen er meer te organiseren.

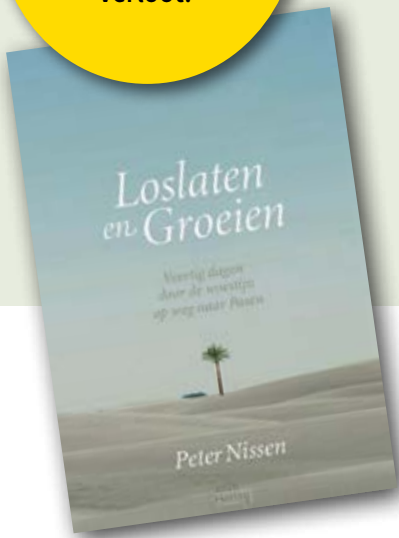
Ik denk niet dat je als parochie gekke dingen hoeft te doen om jongeren te helpen op hun weg naar de kerk. Het is vooral belangrijk om liefdevol en gastvrij te zijn, om duidelijkheid en overzicht te geven en, vooral, om echt tijd in ze te steken: naar hun verhalen te luisteren, antwoorden geven op hun vragen, samen met ze bidden en goed catechese-onderwijs geven. Ik snap dat dit laatste - tijd - juist de grote uitdaging is voor veel parochies. Maar je kunt er mijns inziens niet omheen. Als je jongeren in de kerk wilt, dan moet je echt uren in ze steken. ■

Paul Graas

Paul Graas (36) is expert in karaktervorming en jongerenpastoraat. In die hoedanigheid werkt hij projectmatig voor het bisdom.

Onder de correcte in-zending worden drie exemplaren van 'Loslaten en Groeien' van Peter Nissen verloot.

1		2	3	4	5		6
	SK	7				SK	
8	9	SK	10		SK	11	
12		13			14		
15				SK	16		
17		SK	18	19	SK	20	
	SK	21			22	SK	
23							

Vorige puzzel

De volgende winnaars zijn geloot. Van harte gefeliciteerd!

- R. Bruijns (Uitgeest)
- C. Bollebakker (Hilversum)
- S. Schouws (Amsterdam)

S	T	A	A	R	T	J	E
A	SK	S	N	E	U	SK	V
U	L	SK	K	A	SK	R	E
S	C	H	E	L	P	E	N
W	I	E	R	SK	O	M	E
E	M	SK	G	P	SK	I	E
R	SK	D	A	A	D	SK	N
K	O	E	T	S	J	E	S

Horizontaal

- 1 Echt 'n teken dat het goed is
- 7 De staat van een schuivend rund
- 8 Rivier om in te plassen?
- 10 Predikante is drogist?
- 11 Klein woordje voor koffie
- 12 Gewijd gerstenat?
- 15 Verblijfplaats van een luis
- 16 Beker voor mama
- 17 Afgestudeerd chemisch symbool
- 18 Huwelijksuitroep
- 20 Tegenwoordig is Frans bloot
- 21 Ik bespeur een teken
- 23 Zo spreekt een gek

Verticaal

- 1 Opperold toiletaccessoire
- 2 Reeds geheel
- 3 Snelle lekkernijtjes als groente
- 4 Bijbelse figuur met een A-bom
- 5 Notenboom
- 6 Leesteken ter ommezwaai
- 9 Gerechtsdienaar
- 11 Wijs van tweetalige lidwoorden
- 13 Een tiende maat
- 14 Zorg met veel aandacht en inspanning
- 19 Eerste Christelijk vaartuig
- 21 Kinderverzorger
- 22 Bazige vogel

Stuur uw oplossing (met vermelding van naam en adres) vóór 15 mei naar:
 Redactie SamenKerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. Of mail naar:
 samenkerk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Eerst riep Jezus vissers
om herder te worden,

vandaag roept Hij onze herders
om visser te worden.

DE
MISSIONAIRE
PAROCHIE

H

alf maart was de vijfde conferentie van en over de missionaire parochie, waaraan ook velen uit ons bisdom hebben deelgenomen. Spreker was de Canadese Fr. James Mallon van 'Divine Renovation'. Hij vertelde dat de

Kerk enerzijds te maken heeft met teruggang en leegloop in een postchristelijke maatschappij. Zo moeten we parochies samenvoegen en kerken sluiten. Maar nu in deze tijd is er ook sprake van vernieuwing en interesse in het katholieke geloof (door met name generatie Z, geboren tussen 1997 en 2012). Hoe begeleiden we hen naar een dieper geloof en christelijk leven? Mallon: "We zijn gewend aan het beeld van pastors als herders die de schapen hoeden, maar tegenwoordig moeten we vissers zijn, die naar het diepe gaan. De oogst is overvloedig, of met andere woorden: er zijn genoeg vissen die hongerig zijn. Het verhaal van achteruitgang is dus niet het enige verhaal. Achteruitgang en vernieuwing gaan hand in hand." ■

www.missionaireparochie.nl

Agenda

Wijzigingen voorbehouden

April 2026

2 april: Witte Donderdag | begin paastriduüm

3 april: Goede Vrijdag

4 april: Stille of Paaszaterdag

5 april: Pasen | begin paasoctaaf | 12.00 uur
'Urbi et Orbi' met paus Leo XIV (NPO 2 |
www.vatican.va)

6 april: Tweede Paasdag

11 april: jongeren paasgala
(Jongerenpastoraat bisdom)
www.jongbisdomha.nl

12 april: tweede zondag van Pasen |
Beloken Pasen

19 april: derde zondag van Pasen

21 april: jaardienst overlijden paus Franciscus

26 april: vierde zondag van Pasen |
Roepingenzondag

27 april: Koningsdag

Mei 2026

2 mei: kerkwijding kathedrale
basiliek St. Bavo (Haarlem)

3 mei: vijfde zondag van Pasen |
Zondag Oosterse Kerken (zie pag. 28)
www.oecumene.nl

4 mei: Dodenherdenking

5 mei: Bevrijdingsdag

8 mei: (eerste) verjaardag pauskeuze
Paus Leo XIV

10 mei: zesde zondag van Pasen | Moederdag

14 mei: hoogfeest van de Hemelvaart van
de Heer

16 mei: 40MM sponsorwandeltocht in
West-Friesland | www.40mm.nl

17 mei: zevende zondag van Pasen

23 - 31 mei: Week Nederlandse
missionaris
www.weeknederlandsemissionaris.nl

24 mei: hoogfeest van Pinksteren

30 mei: priesterwijding Francis
Ashamole Ugochukwu in de kathedrale
basiliek H. Bavo (Haarlem)

31 mei: hoogfeest van de H. Drie-eenheid

Foto: Angelique Broerse-van Hal

Ambro Bakker SMA (1942 – 2026)

Ambrosius (Ambro) Bakker werd in het oorlogsjaar 1942 in Alkmaar geboren. Als zestienjarige koos hij, op aanraden van de pastoor van de parochie, voor de Sociëteit voor Afrikaanse Missiën (SMA) in het Limburgse Cadier en Keer. Hij wilde priester en missionaris in Afrika worden, net als zijn tien jaar oudere broer Dick. Op 1 augustus 1970 werd Bakker door bisschop Theodorus Swartkruis van Haarlem priester gewijd in de Alkmaarse Don-Boscokerk.

Pater Bakker vroeg zijn overste of hij voor vertrek naar Afrika eerst een paar jaar ervaring mocht opdoen in het pastoraat. Zo werd hij vanaf 1970 vier jaar kapelaan in de parochie O.L.V. van de Allerheiligste Rozenkrans (Obrechtkerk) in Amsterdam. Van 1974 tot 1996 werkte hij als Hoofd Godsdienst voor KRO/RKK-radio. In die tijd was hij pastoraal actief in Alkmaar, Amsterdam,

Ankeveen, Kortenhoef en Nederhorst den Berg. In die rol bij de KRO/RKK heeft hij onder meer het bezoek van paus Johannes Paulus II aan Nederland in mei 1985 in vele uren radio verslagen en in november 1985 de zaligverklaring van Titus Brandsma.

Per 1 februari 1996 werd hij benoemd tot deken van de dekenaten Zaanstreek en Purmerend en vanaf 2006 werd hij deken van Amsterdam (een samenvoeging van de oude dekenaten Amsterdam, Hilversum en Meerlanden). In die rol zou hij voor vele parochies voor kortere of langere tijd administrator zijn. Tevens werd hij per 1 september 2006 kanunnik van het Kathedraal Kapittel en vanaf 2023 erekanunnik. Van 1 november 2008 tot 16 december 2022 was hij ook pastoor van de H. Augustinus (Amsterdam Buitenveldert).

Pater Bakker stond in zijn parochies bekend om zijn preken. Inspiratie

kwam uit zijn hoofd, hart en wat de Geest hem ingaf. Als deken van Amsterdam heeft hij onder andere het nieuws gehaald door bij de aanleg van de Noord-Zuidlijn de werkzaamheden te zegenen en in de tunnelbuis een beeldje van de Heilige Barbara te plaatsen. Daarnaast was hij bestuurlijk actief binnen de Sociëteit voor Afrikaanse Missiën als lid van het bestuur van de Nederlandse provincie.

Pater Bakker zal herinnerd worden als een pastorale priester die in een veranderend kerkelijk landschap telkens weer zocht naar samenwerking, naar gezamenlijk overleg van priesters, en die dichtbij de mensen stond waarvoor hij een echt pastoraal hart had. Hij leefde mee met mensen die in hun leven door lijden of verlies werden overvallen, en vond het moeilijk als kerkgangers hun vertrouwde plek moesten verliezen. Hij wilde mensen met elkaar verbinden, en met Christus.

Moge hij rusten in de vrede van zijn Heer.

Lees hier het interview in *SamenKerk* bij zijn emeritaat in januari 2023.

Week Nederlandse Missionaris
Pinksteractie 16 t/m 25 mei 2026

Geloven
in de ander.

Ieder mens
telt mee.
help & doneer!

Wij steunen missionarissen
en missionair werkers.
NL30 RABO 0171 2111 11

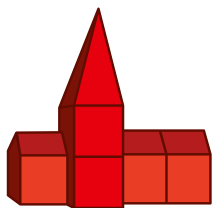

Algemeen Sur
Beleggings Instituut
ANBI

week
nederlandse
missionaris

Actie

Kerkbalans

**GEEF HET
VUUR VAN
HET GELOOF
DOOR...**

**Geef
vandaag
voor de kerk
van morgen**